

ZÁPAS

O DUŠI 154

PŮČUJ, ROZMNOŽUJ, ROZŠIŘUJ
PODZIM 2022, ROČNÍK 33

KŘESŤANSKÉ DÁVÁNÍ

*Sola Scriptura – Jedině Písmo, Sola Fide – Jedině vírou, Sola Gratia – Jedině milostí,
Solus Christus – Jedině Kristus, Soli Deo Gloria – Jedině Bohu sláva*

WWW.REFORMACE.CZ

OBSAH

- 4 Tajemství křesťanovy štědrosti
(Fp 4,10–19)
- 12 Co by měli otcové učit
své děti o penězích
- 15 Čtyři pravdy o křesťanském dávání
- 18 Kalvinismus a evangelizace:
přátelé nebo nepřátelé?
- 23 Proč si přiděláváme starosti?
- 25 Ohnivý jazyky
- 28 Co je teologie nové smlouvy?
(2. část)
- 36 V šesti dnech (1. část)
- 39 T. Goodwin a B. Palmer –
Co se děje, když se modlím
- 42 Úloha biblických jazyků v reformaci
- 46 Bůh, zdroj veškerého dobra

Čtvrtletník *Zápas o duši* vydává Spolek Reformace.cz, Žandov 85, 403 39 Chlumeck, IČ 41605012, pod evidenčním číslem MK ČR E 11180. Číslo 154 vyšlo 15. 9. 2022.

Odpovědný redaktor: Jan Suchý

Redakční rada: Milan Bulák, Julie Petrecká, Iva Suchá

Sazba: Hanka Hloučová

Titulní foto: www.shutterstock.com

Tisk: Grafotechna plus, s. r. o., Lýskova 1594/33,

155 00 Praha 13 – Stodůlky

ISSN 1804-2880 (print), ISSN 2336-8330 (online)

Neprodejné.

Korespondenční adresa:

📍 Spolek Reformace.cz,
Žandov 85, 403 39 Chlumeck

☎ (+420) 472 741 623

✉ zapasodusi@gmail.com

Děkujeme za vaše dobrovolné příspěvky, které můžete poslat příloženou složenkou nebo bankovním převodem na číslo účtu:

2600196560/2010 (ČR),
SK1083300000002600196560 (SK).

Ch. H. Spurgeon: Víra

Víra – stěžejní pojem křesťanství. Setkáváme se s ním téměř denně. Uvědomujeme si však, jaký význam se v něm skutečně skrývá? Co byste řekli člověku, který by se vás zeptal: „Co je to víra?“

www.didasko.cz

ÚVODNÍ SLOVO

Má-li někdo dostatek a vidí, že jeho bratr má nouzi, a bez soucitu se od něho odvrátí – jak v něm může zůstat Boží láska? (1J 3,17)

Podle lásky má svět poznat, že jsme Kristovi následovníci (J 13,34–35). Láska miluje bratra i v jeho potřebách a je ochotná pomoci. Samozřejmě, že církev není finanční nebo dotační instituce, kam si může přijít pro peníze každý, kdo žije nezodpovědně. Je třeba chápat, co je nouze – co je potřeba, a co už není. Náš verš v úvodu mluví o nedostatku, jde tedy o základní potřeby jako je jídlo, pití, oblečení, bydlení, prostředky k tomu, aby člověk mohl pracovat, vydělávat a pomáhat druhým. Byli jsme přeci proměněni Duchem svatým! (Ef 4,28) Jestliže má někdo díru ve střeše domu a není schopen to z vlastních prostředků a sil opravit, to je nouze. Pokud máš díru ve střeše, ale k tomu ještě vlastníš chatu, luxusní auto a další majetek a jezdíš na dovolené, pak nejsi v nouzi, jen potřebuješ vedení, jak moudře nakládat se svěřenými prostředky. Jestli nemáš na jídlo, to je nouze. Pokud nemáš kde bydlet, to je nouze. Častokrát si lidé, kteří potřebují skutečnou pomoc, o ni ani neřeknou. Proto s nimi potřebuješ mluvit a sledovat stav zvláště u těch, kde se podobná situace dá předpokládat. Můžeš pomáhat přímo, ale pokud je potřeba rozsáhlejší pomoci, je nutné zapojit celou církev. Musíme mít i přehled, chceme-li si být jistí, že byla potřeba naplněna a že nic neschází, ale také nic nepřebývá.

Aleš Novotný

KONFERENCE ZÁPASU O DUŠI A POUTNÍKOVY ČETBY

Jedině vírou!

Zákon nebo víra? Jak jsme spaseni? (Římanům 4)

Praktický život z víry – posvěcování (Římanům 8)

Z víry vychází skutky – Pavlova víra nebo Jakubovy skutky?

Spasení z víry ukazuje na Boží velikost (Titovi 3)

25. 3. 2023, hotel Krystal, Praha

TÉMA ČÍSLA: KŘESŤANSKÉ DÁVÁNÍ

TAJEMSTVÍ KŘESŤANOVY ŠTĚDROSTI (Fp 4,10–19)

Jan Suchý

Znáte přece štědlost našeho Pána Ježíše Krista: byl bohatý, ale pro vás se stal chudým, abyste vy jeho chudobou zbohatli. (2K 8,9)

Úvod: Křesťanova spokojenost kvete ve štědrost

Tématem letošní Biblické konference je Víra v nejisté době. Minimálně z jednoho úhlu pohledu jde o velmi dobře vybrané téma, protože vede naše soustředění na víru, a ne na nejistou dobu. Víra soustředěná na Krista je jediný způsob, jak můžeme obstát před naším Bohem, Pánem nebes i země, soudcem živých i mrtvých. Jak vypadá víra v nejisté době? Chtěl bych se spolu s vámi podívat, jak vypadá křesťanova důvěra Bohu v otázce dávání. Písmo nám ukazuje, že máme dávat na Boží dílo. Ale jak mám dávat, když toho sám nemám moc? Pravděpodobně většina z nás v poslední době cítí daleko větší tlak na své peněženky. Jak tedy mohou být věrní v otázce dávání

na Boží dílo v církvi, když potřeby moje i těch, za které mám zodpovědnost (nejčastěji jde o naše rodiny), neustále rostou a zdroje jsou velmi omezené?

Boží slovo je nádherné. Bůh je nádherný. Proto vede své děti i v této otázce. Bratři a sestry, nemusíme hledat moudrost světa, jak jednat v době tísně. Máme k tomu pravou moudrost od Boha zjevenou v Písmu. V Písmu máme dokonce list napsaný z veliké tísně, kterou jen může člověk v tomhle světě zažívat. Jde o list filipské církvi, který píše apoštol Pavel z vězení. Je v domácím vězení, strážěn římskými vojáky a je postaven před soud. Je obžalován z těžkých zločinů proti římské vládě: všude kolem sebe šíří zvěst evangelia: Uctívejte jediného pravého Boha skrze Ježíše Krista, Božího Syna. Protože tento Bůh bude skrze Ježíše soudit celý svět v poslední den. Obrátte se k Bohu, protože jinak obdrží každý modloslužebník spravedlivou odměnu: vždyť mzdou hříchu je smrt (Ř 6,23)! Co asi obdrží Římané, kteří jako boha uctívají svého císaře? Dovedete si představit, že neměli Pavla moc v lásce. A přece píše z veliké tísně, ve které se Pavel ve vězení nachází, dopis filipské církvi, o němž se říká, že je to dopis radosti. Plný radosti! Navzdory výhledu, že bude Pavel nejspíš odsouzen a popraven. Pojďme společně do tohoto listu a podívejme se, co má Pán pro nás při praveno jako odpověď na otázku: Jaké je

tajemství křesťanovy štědrosti? Jak mám dávat, když toho sám nemám moc?

Ve verších 10–13 apoštol Pavel nejprve vykresluje, jak vypadá křesťanská spokojenost. Pokud bychom si měli zapamatovat jediný princip, který zde u apoštola Pavla vidíme, pak ten následující: Křesťanské spokojenosti se musíme učit. Pavel se naučil být spokojený s tím, co má (v. 11). Proč? Protože zná svého Boha a rozumí Kristovu dílu na kříži. Jsi-li skryt vírou v Kristu, pak je Bůh s tebou. Kdo tedy obstojí proti nám (Ř 8,31)? Jestli jsi vyznal svou nesvatost Bohu a prosil ho o odpuštění svých vin, jsi nyní Bohem nalezen v Kristu díky jeho spravedlnosti (Fp 3,9). Jestliže ses znovu narodil Duchem svatým, jsi nyní prohlášen za syna či dceru živého Boha, tvého Otce v nebesích! Kolik ještě darů od Boha, kterými nás zahrnul v Kristu Ježíši, nám musí Písmo připomenout, abychom rozuměli, že nám Pán Bůh daroval spolu s Kristem všechno? Jak se tedy, křesťane, naučíš spokojenosti ve svém životě? Ani pohledem na to, co je k mání ve světě, ani pohledem do svého srdce, co si myslíš, že ti ještě chybí ke štěstí, ani přemýšlením, v čem je lepší tvůj bratr nebo sestra v Kristu. Spokojenosti se budeme učit jediné poznáváním Pána Ježíše, jeho spasitelného díla kříže, jeho charakteru a jeho vztahu k Otcí. Milí vykoupení svatí, každá nová vláda v naší zemi nejprve na začátku svého mandátu sestavuje vládní program pro příští čtyři roky pro ni vyhrazené, aby spravovala tuto

zemi. Oč požehnanější je náš úkol: Kristus je náš „program“ pro celý život!

Spokojeností v Kristu tento program nekončí. Kristovo dílo nekončí v nás. Spokojenost v Kristu je jako strom, který také nese ovoce. Boží dílo není dokončeno tím, že se naučíme být spokojení v Kristu, ale pokračuje dále. Jak? Pokračuje dále skrze vykoupené Boží děti! Křesťanova spokojenost v Kristu se rozlévá směrem ven skrze křesťanovu štědrost!

I. Štědrost Filipských (v. 14–16)

Myslím, že zde máme co do činění se zjevením samotného Božího charakteru. Pán Bůh uspokojil svůj spravedlivý svatý hněv v Kristu: to je zvěst kříže, o tom mluví golgotský kříž. Zastavil se zde Bůh? Ne! Zjevil zde svůj charakter, jmenovitě svou spravedlnost, ale tou to nekončí. On nás v Kristu nejen vykoupil z prokletí hříchu a odpustil nám všechny viny, ale navíc nás ještě obdaroval a stále znovu a znovu obdarovává! Milostí za milostí! Přijal nás za své adoptované děti a postavil ve své lásce na stejné místo jako svého vlastního Syna, Ježíše Krista! Dělá z nás své vyslance, abychom šířili evangelium, dobrou zprávu o spasení, a tak měli podíl na Božím díle! Jak slavný je náš Pán! Bůh je k nám nesmírně štědrý.

A. Pomoc v těžkostech (v. 14)

Avšak učinili jste dobře, když jste mi pomohli v mých těžkostech. (v. 14)

Jak byste se cítili, kdybyste dali někomu dar, sami se uskrovnili, možná měli v něčem nedostatek, ale z lásky k té osobě byste raději trpěli nouzi, jen abyste se mohli podělit s člověkem, na kterém vám záleží, a tak mu pomohli v jeho nedostatku, a pak byste od něj uslyšeli: „Naučil jsem se být spokojený s tím, co mám, mít nouzi i hojnost“ (v. 11)? Asi by vás napadlo, že byl váš dar zřejmě zbytečný. Obdarovaný o něj vlastně ani nestál, protože se naučil být spokojený i s tím málem, co má. Proto Pavel přichází s ujištěním pro filipskou církev: Avšak učinili jste dobře. Udělali jste dobře, když jste mi poslali svůj dar. Proč učinili Filipští dobře?

Tady nám Písmo staví skrze Pavla před oči důvody ke štědrosti. Tady nám Duch svatý ukazuje duchovní pravdu, kterou nemůže chápat svět, ale která ukazuje na velikost a moc našeho Boha. Co se stalo, když se Filipští rozhodli, že podpoří Pavla svými dary? Podívejme se do verše 17. Rostl jejich vlastní zisk! Copak nějak zbohatli, měli v bance tučnější konto? Ne! Zde je ještě důležitější princip než zákon peněz a zisku z úroků v bance. Zisk filipské církve se nedá měřit penězi! Představte si, že jste své úspory loni investovali do podílových fondů, a ty vám za minulý rok vynesly 15 % zisku z vašeho vkladu! Výborný fond pro uložení financí. Ale ani 15, ani 20, ani více procent zisku v bance se nedá srovnat s tím, co získává křesťan, když je jeho srdce a ruka štědrá! Učinili dobře, protože svou štědrostí získali podíl

na Kristovu evangelium. Skrze štědrost se rozhojnila jejich radost. Ve štědrosti vidí, že jim Pán Bůh žehná, když jim svěřuje péči o misionáře, o svého vyslance Pavla, o vyslance evangelia tomuto hynoucímu světu. Skrze štědrost Pán Filipské obdarovává! Na první pohled to vypadá, že jim ubývá peněz, protože je posílají Pavlovi. Přitom ten, kdo je vlastně nejvíce obdarováván, jsou oni sami: jsou totiž užiteční v Božích službách, prospěšní evangelium, rostou do charakteru Kristova! Vidí, že jdou dobře po cestě služby Kristu. Kdo je tedy nejvíce obdarován díky štědrosti? Ten, kdo přijímá, nebo ten, kdo dává? Je to nanejvýš pravdivé: když dáváš, jsi sám ten, kdo je nejvíce obdarovaný! Jazykem knihy Přísluví:

Někdo rozdává a přibývá mu stále, kdežto ten, kdo je skoupý, mívá nedostatek. (Př 11,24)

Filipští tedy udělali velmi dobře, když poslali Pavlovi po Epafroditovi do vězení dar a pomohli mu tak, jak píše Pavel dále, „v mých těžkostech“ (v. 14). Těžkostech?

Mohli bychom nabýt dojmu, že když píše Pavel v listu Filipským tolik o radosti (a to v každé kapitole), je vlastně všechno v pořádku. Skoro bychom si mohli myslet, že je nakonec dobře, že je Pavel ve vězení, když je z toho takové požehnaní v jeho životě, v životě Filipských, v životě celé Kristovy církve, a dokonce po 2 000 letech i v našem životě! Ale nezapomeňme, že i když používá svrchovaný Bůh vše, dokonce i hříchy lidí, ke své slávě a k dovršení svých cílů, je hřích stále hříchem a jeho důsledky

v podobě Pavlova utrpení jsou realitou. Pavel má těžkosti, soužení (Kr.), tíseň (ČSP).

Jak povzbudivé muselo pro Pavla být, když za ním do Říma přišel Epafroditus. Přece jenom nejsem v tom boji za evangelium osamocen, mohl si pomyslet. A dokonce je tu celá církev ve Filipech, možná nepatrná počtem, možná ne bohatá měřeno majetkem jednotlivých křesťanů, možná církev, která nemá moc ve světě.

Ale je tu Boží církev, ve které koná Duch Boží své slavné dílo. Skrze tuto nepatrnou církev se šíří Boží sláva – k Pavlovi a jeho spolupracovníkům do římského vězení. A skrze Ducha svatého, který vedl Pavla při psaní tohoto listu, se rozeznělo svědectví o věrnosti a štědrosti Filipských, a tím o věrnosti a štědrosti našeho Pána Ježíše do stovek jazyků a mezi stovky národů na stránkách Bible, jež je během posledních 2000 let znovu a znovu překládána do dalších jazyků, aby se další lidé dozvěděli o milosti v Kristu Ježíši pro každého, kdo věří. Aplikace: Když se na mě valí tíseň a zdá se mi, že jsem natolik sevřen okolnostmi, obávám se, co bude, a vtírá se myšlenka, že už nemohu dávat, pak nejlepší zbožnou odpovědí je pravý opak: štědrost. Protože má úžasná zaslíbení: radost, požehnání, Boží péči v tísi a Boží blízkost. Se štědrostí roste mé porozumění, že jsem Boží dítě v jeho péči, klesá mé spolehání na sebe a na má vlastní řešení a naproti tomu roste důvěra Bohu. Jak konkrétně pomohli Filipští Pavlovi v jeho

těžkostech? Pavel pokračuje ve verších 15 a 16:

B. Když jsem vyšel z Makedonie (v. 15–16)

I vy to víte, Filipští, že v počátcích evangelia, když jsem vyšel z Makedonie, ani jedna církev se nepodílela se mnou v přijmech a vydáních, jen vy sami; uždýt i do Tesaloniky víc než jednou jste mi poslali na mé potřeby.

Musíme se vrátit zhruba o deset let zpátky. Apoštol Pavel přišel se svými spolupracovníky do Makedonie, jak o tom čteme ve Skutcích 16. Bylo to poprvé, kdy se evangelium dostalo z Asie na evropský kontinent. Evangelisté šli přes makedonskou Neapol do Filip, nejvýznamnějšího města té části Makedonie. A skrze jejich službu zde dal Duch svatý vzniknout církvi. Víme o obrácení Lydie, obchodnice s purpurem, o žalárníkovi, který se obrátil, a o dalších lidech z jejich domů. Snad uvěřila i mladá otrokyně, když byla Pavlovou službou osvobozena od zlého ducha. Možná toho nevíme mnoho o této církvi a jejích počátcích, ale co známe jistě, je postoj jejich srdce ke službě evangeliu. Víme přesvědčivě mnoho o jejich ochotě k účasti na službě, víme přesvědčivě mnoho o jejich štědrosti! V samých počátcích šíření evangelia se v Evropě, v dnešním severním Řecku, v Makedonii, rozhodli v této nepatrné církvi podporovat evangelium. A tak vykvetla ze štědrosti jednotlivých křesťanů ve filipském sboru služba slova v dalších městech v jejich okolí, třeba v Tesalonice. Nejednou poslali Filipští

dar Pavlovi a jeho spolupracovníkům do Tesaloniky. Ale tady se působnost jejich štědrosti nezastavila. Později napsal apoštol Pavel korintské církvi:

Chceme vám povědět, bratři, jakou milost dal Bůh církvím v Makedonii. Tak se osvědčily v mnohém soužení, že z jejich nesmírné radosti a veliké chudoby vzešla jejich bohatá štědrost. Mohu jim dosvědčit, že dobrovolně dávali podle své největší možnosti, ano i nad možnost; s velkou naléhavostí nás prosili, aby se směli účastnit této pomoci pro bratry v Judsku. Překonali všechno naše očekávání: dali sami sebe předně Pánu a z vůle Boží také nám. (2K 8,1–5)

Jejich štědrost použil Bůh k tomu, aby se evangelium rozletělo po Řecku, a to nejen po Makedonii, ale poté, co ji Pavel opustil a vydal se na jih Řecka, i do Korintu a do Atén. A žádná jiná církev ho v tu dobu nepodporovala ani Tesaloničtí, ani církev v Beroji, ale chudí Filipští ano! A znovu a znovu posílali Pavlovi dary, aby mu pomohli ve službě evangeliu. Taková mladá církev! Žádní zralí dlouholetí křesťané, ale zato křesťané zcela jistě milující svého Spasitele: to jsou srdce odevzdaná Bohu a službě! Jak se to může stát? To nesmírná radost ze spasení, z Boží milosti, píše Pavel, je důvodem ke štědrosti. Štědrost je tedy zjevně znakem naší radosti v Kristu. Možná také barometrem naší spokojenosti v Kristu a vděčnosti Kristu. Je nám tu dokonce řečeno, že štědrost v církvi je Boží milost!

Na čem závisí štědrost člověka? Na výši jeho příjmů? Na tom, kolik mu zbude,

až zaplatí všechny své měsíční výdaje? Do jisté míry ano. Ale ne úplně. Když dojde na otázku, kolik mám vlastně v církvi dávat do společné pokladny na podporu Božího díla, na evangelium, vždycky mi vytane na mysl oddíl z Písma, ve kterém je Pán Ježíš popisován, jak si sedl naproti chrámové pokladnici v Jeruzalémě a díval se, jak do ní lidé dávají peníze.

A mnozí bohatí dávali mnoho. Přišla také jedna chudá vdova a vhodila dvě drobné mince, dohromady čtyřák. Zavolal své učedníky a řekl jim: „Amen, pravím vám, tato chudá vdova dala víc než všichni ostatní, kteří dávali do pokladnice. Všichni totiž dávali ze svého nadbytku, ona však ze svého nedostatku: dala, co měla, všechno, z čeho měla být živa.“ (Mk 12,41–44)

Bratr Marcus Denny měl kdysi v kázání velmi dobrý postřeh: taková situace byla hlavně ostudou izraelských starších, protože ona vdova byla v takové nouzi a zůstala bez pomoci. Ale přesto vidíme tentýž princip štědrosti znovu i u filipských křesťanů. Jednali ve stejném duchu.

... dobrovolně dávali podle své největší možnosti, ano i nad možnost. (2K 8,3)

Ačkoliv byli materiálně velmi chudí, říká Písmo, jejich nedostatek jim nezabránil v radosti ze štědrosti! A dokonce si můžeme být jisti, že dávání z nedostatku přináší do našeho života větší porozumění závislosti na Božím zaopatření, než když dáváme z nadbytku a ani to moc nepocítíme. Ale náš zisk přichází okamžitě: Jde o duchovní zisk, který

je vskutku ovocem víry. Co získáváme, jsme-li štedří? Je to dobré svědomí před Bohem i lidmi, ujištění o spasení, jež se nám od Boha dostává, obohacení skrze společenství věřících, jímž jsme obdarováni. Tím ziskem je obsáhlejší porozumění potřebám širší církve než jen náš místní sbor. Tím ovocem je rostoucí radost a láska. Takový je zisk ze štedrosti. Podívejme se nyní na důsledky štedrosti.

II. Důsledky štedrosti (v. 17–19)

A. Kdo zbohatl? (v. 17–18a)

Pavel pokračuje veršem 17. A zde se nachází lekce pro každého kazatele, staršího, pastýře církve: nikdy nekaž v církvi o dávání proto, abys od ní dostal více peněz! To není správný motiv pro kázání o dávání a o štedrosti. Písmo nám odkrývá pravý motiv hodný Kristova učedníka k tomu, aby kázal o štedrosti.

Ne že by mi šlo o dary; jde mi o to, aby rostl zisk, který se připisuje k vašemu dobru. Dostal jsem tedy všechno a mám hojnost; jsem plně opatřen, když jsem přijal od Epafrodita dary, které jste mi poslali. (v. 17–18a)

Pavlovi nešlo o peníze. Nejde mi o dary, říká. Tak proč se raduje, že ho Filipští podporovali? Což neměli ve své chudobě svých starostí dost? Což by nebylo pochopitelné, kdyby nedávali žádné peníze na službu evangeliu, když mají takové trable, že o nich Pavel píše jako o lidech ve veliké (nebo „hluboké“ ČSP) chudobě? Po lidsku by to bylo k pochození. Ale ne pro někoho, kdo se dívá ne fyzickými očima, ale vírou. Kdo chodí

Duchem a má smysly duchovním cvičením tak vytrénované, že dokáže duchovně rozlišovat, na čem záleží a co je užitečné s výhledem na věčnost, bude rozumět. Tady je pravý motiv Pavlovy radosti ze štedrosti materiálně chudých filipských křesťanů: skrze štedrost se rozrůstá duchovní zisk křesťana. Ve skutečnosti byli Filipští velmi bohatí! A přitom nezáleželo na množství majetku, který měli nebo neměli. To, na čem záleží a co přináší věčný zisk křesťanovi, je štedré srdce!

Co je ten věčný zisk, který se připisuje k dobru křesťana? Někteří vykladači myslí, že až přijde křesťan k Pánu, dostane odměnu – a její velikost závisí na způsobu pozemské služby. Mám za to, že tou největší a nejlepší odměnou je pro každé Boží dítě sám Pán Ježíš. Věčnost v jeho blízkosti, s porozuměním, že vše, co mám a co jsem, je díky Kristu, je největší odměna pro Duchem obřezané srdce. A tak i zisk, který je už nyní připisován k dobru křesťana, je, že roste v posvěcení – roste do Krista, do jeho podoby, do jeho svatosti, do jeho charakteru, do jeho lásky k Otci, do jeho lásky k bratřím, tedy k církvi, do jeho čistoty.

Tak byl obdarován Pavel dary, které mu do vězení přinesl Epafroditus z Filip. Tak byli požehnáni Filipští Pánem Bohem ve své štedrosti věčným duchovním ziskem, který se neměří penězi, ale má hodnotu pro věčnost a pro věčný život. Kdo byl tedy nakonec díky štedrosti filipských křesťanů nejvíce obdarován? To je tajemství štedrosti: je požehnáním

pro obdarovaného, ale věčný zisk přináší samotnému dárci.

B. Štědrost je uctíváním Pána (v. 18b)

Tady ale důsledky štědrého srdce křesťana nekončí. Viděli jsme, kdo byl obdarován. Pavel ve vězení dostal materiální pomoc. Filipští byli nesmírně obohaceni duchovním ziskem skrze štědrost. Ale ani to není všechno. Štědrost křesťana je také výraz uctívání Pána. Pavel pokračuje ve v. 18:

Dostal jsem tedy všechno a mám hojnost; jsem plně opatřen, když jsem přijal od Epafrodita dary, které jste mi poslali – jsou vůni příjemnou, obětí vhodnou, Bohu milou. (v. 18b)

Když se řekne uctívání Boha, představí si současní křesťané zřejmě nejčastěji zpěv a hudbu. Slovo chvály je synonymem pro uctívání v dnešní moderní křesťanské kultuře. Co si představíte vy? Jak uctíváme Boha? Písmo dává odpověď: „... v Duchu a v pravdě. A Otec si přeje, aby ho lidé takto ctili“ (J 4,23).

Ve starozákonní době bylo přikázáno uctívat Boha také oběťmi zápalnými. Každý den byla ráno i večer před stánkem setkávání přinesena oběť Bohu – jednoletý beránek. A Bůh posvětil to místo svou slávou a setkával se se syny Izraele (Ex 29,42–43).

Štědrost filipské církve se ukázala být součástí jejich uctívání Pána. Pavel používá starozákonní jazyk: stejně jako bylo maso rituální oběti na oltáři obětováno na ohni v oběť zápalnou, tak je štědrost Filipských vyjádřená dary apoštola Pavlovi obětí Bohu milou a vhodnou. Stejně

jako stoupající dým ze starozákonní zápalné oběti je i štědrý dar křesťana Bohu vůni příjemnou (v. 18). Oběť zápalná nebyla obětována za hřích, ale jako dar a libá vůně pro Hospodina. Chceš se připojit vírou k Noemovi, který obětoval Hospodinu oběť, jejíž vůně byla Bohu milá? Chceš se vírou připojit k Izraelitům, jejichž oběť ukazovala na přicházejícího Mesiáše? Svou štědrostí budeš uctívat Boha tak, jak se mu to líbí. Nejde to bez víry v Krista, protože všechny ty starozákonní oběti byly jen dočasné a ukazovaly, že potřebujeme dokonalou, trvalou oběť pro Boha. Dostatečnou, kterou Bůh přijme jednou pro vždy. Skutečně, Kristus se ochotně stal takovou obětí, dokonalou, jednou pro vždy těšící Otce, jak svědčí Písmo:

Kristus miloval nás a sám sebe dal za nás jako dar a oběť, jejíž vůně je Bohu milá. (Ef 5,2)

Vírou v Krista se pak stává každé Boží dítě v Kristu Bohu milým. Spojen vírou s Kristem se ty sám staneš svým životem víry „obětí živou, svatou a Bohu milou“! A sem patří také štědrost.

Nezapomínejme také na dobročinnost a štědrost, takové oběti se Bohu líbí. (Žd 13,16)

Chudá filipská církev, křesťané, kteří podle světských měřítek opravdu neměli mnoho, tedy dali sami sebe do služby Bohu skrze svou štědrost pro evangelium. Taková je oběť našich životů, která se Bohu líbí:

Vybízím vás, bratři, pro Boží milosrdenství, abyste sami sebe přinášeli jako živou, svatou, Bohu milou oběť; to at' je vaše pravá bohoslužba. (Ř 12,1)

Zde je, bratři a sestry, to pravé uctívání Boha. Nejen v neděli, nejen v písničkách, nejen posloucháním Slova. Pravé uctívání je všechno, celý život Božího dítěte žitý ve víře v Syna Božího. Jaká je tvá štědrost? Jak dávaš Bohu ty? Dej se především cele do služby evangeliu, Kristu. Svým srdcem, svými modlitbami, sdílením evangelia, svými penězi, svým časem, svou službou druhým v církvi, svým nasloucháním potřebným, pomocí, vedením ke Kristu, službou slova, vedením své rodiny ke čtení Písma každý den a k modlitbě, svým posvěcováním, svým chozením s Kristem, od samého rána každého nového dne. A uvidíš, že:

C. Štědrost vede k jistotě v Kristu (v. 19)

Můj Bůh vám dá všechno, co potřebujete, podle svého bohatství v slávě v Kristu Ježíši. (v. 19)

Tady je, bratři a sestry, nádherné zaslíbení našeho Pána, kterého Pavel nazývá „můj Bůh“. Tvůj Bůh je stejný jako Pavlův, věříš-li stejnému evangeliu Ježíše Krista. Avšak není to Bůh, který splní každé tvé přání! Je to ale Bůh, který naplní každou tvou opravdovou potřebu. A naplní ji podle svého bohatství v slávě v Kristu Ježíši. Co to znamená? Vypráví se příběh o jednom velmi slavném a bohatém králi, který jel na koni po cestě, u níž žebrel otrhaný člověk. „Pane, dej mi prosím měďák!“ žebrel ten chudák. Král mu hodil dvě zlaté mince. „Ale pane, k chudákovi jako já patří měďák a ne zlato!“ volal žebřák. Král mu odpověděl:

„K žebřákovi možná patří měďák, ale ke králi patří zlato!“

Pozemští filantropové dávají část ze svého majetku na charitativní projekty. Může být obrovský, ale vždy je omezený. Jednoho dne může dojít. Na rozdíl od pozemských mecenášů nedává Bůh část ze svého omezeného majetku, ale on dává slavně v poměru ke svým zdrojům. A pamatuj, jemu patří vše! Jeho zdroje jsou neomezené! Už jsme to slyšeli v listu Římanům:

On neušetřil svého vlastního Syna, ale za nás za všechny jej vydal; jak by nám spolu s ním nedaroval všechno? (Ř 8,32)

Všecko, co potřebuješ, od Otce také dostaneš. A tak ve skutečnosti není nic, co by mělo bránit naší štědrosti. Jsi Kristův? Bůh jej učinil zdrojem všeho svého bohatství, které nám dává.

Všecko, čeho je třeba k zbožnému životu, darovala nám jeho božská moc, když jsme poznali toho, který nás povolal vlastní slávou a mocnými činy. (2Pt 1,3)

Znovu se dnes ukazuje, tak jako jsme to poznali už v učení Písma o spáse, že je to nesmírná milost našeho Pána, která je nejenom zdrojem, nejenom cílem, ale i způsobem, jak dojít k cíli. Je to náš Bůh, jenž vše připravuje, zahrnuje své děti vším potřebným, a tak je dovede do své slávy. Máme velikého Boha, bratři a sestry. Uctívejme ho s bázní a chvěním!

Vždyť kdo skoupě rozsévá, bude také skoupě sklízet, a kdo štědře rozsévá, bude také štědře sklízet. Každý ať dává podle toho, jak se ve svém srdci předem rozhodl, ne s nechutí ani z donucení; vždyť „radostného dárce miluje

Bůh". Bůh má moc zahrnout vás všemi dary své milosti, abyste vždycky měli dostatek všeho, co potřebujete, a ještě vám přebývalo pro každé dobré dílo, jak je psáno: „Rozdělil štědře, obdaroval nuzné, dobrota jeho trvá navěky.“ Ten, který „dává semeno k setbě i chléb k jídlu“, dá vzrůst vaší setbě a rozmnoží „plody vaší spravedlnosti“. Vším způsobem budete obohacováni, abyste mohli být velkorýse štědří; tak povzbudíme mnohé, aby vzdávali díky Bohu. (2K 9,6–11)

Amen

CO BY MĚLI OTCOVÉ UČIT SVÉ DĚTI O PENĚZÍCH

Paul David Tripp

Nejdůležitější lekce

Otec pro mě udělal dobrou věc, když mi během dospívání předával dovednosti každodenního života, ale bohužel mě nepřipravil na těžké věci, se kterými se člověk musí v životě vypořádat. Jde o vztah s Bohem, boj s hříchem a vzájemné vztahy s ostatními lidmi.

Je velké pokušení věřit, že náš nejdůležitější úkol je připravit své děti na život vštěpováním praktických rad. A co by mohlo být praktičtějšího než peníze?

I když je nezbytné a dobré, abychom vedli s dětmi rozhovory o účtech,

rozpočtech, úrocích a investicích, nesmí být důležitější a častější než každodenní rozhovory s našimi syny a dcerami o „celkovém obrazu“ evangelia.

Následují čtyři teologické zásady aplikované na peníze, které byste měli předat svým dětem:

1. Středem vesmíru je Bůh oplývající nevyčísitelnou slávou

Vesmír není ovládnán naší, ale Boží existencí. Právě tento úhel pohledu musí formovat, nebo pro některé z nás znovu zformovat, náš způsob přemýšlení o penězích. V životě nezáleží především na našich požadavcích, tužbách, snech, záměrech, očekáváním nebo plánech, v životě záleží na Boží vůli, Božím záměru, Božím potěšení a Boží slávě. Nesmíme a nemůžeme hledět na peníze odděleně od konečné reality života, jíž je Boží existence. Jsme stvořeni Bohem v souladu s jeho moudrým plánem a moudrým účelem, který dal. Naše životy nepatří nám a nemůžeme je užívat, jak se nám zlíbí. Protože jsme byli stvořeni Bohem, náležíme Bohu, a protože naše peníze náležejí Bohu, nemáme právo užívat a investovat je, jak se nám zlíbí.

Hovor na téma peníze a porozumění problému peněz nezačíná penězi ani informacemi o rozpočtu. Začíná kapiitulací. Vy ani já nikdy nebudeme používat peníze tak, jak bylo zamýšleno, a nikdy nezměníme katastrofální zvyky ohledně nakládání s penězi, pokud nežijeme ve světle skutečnosti, že nejsme

středobodem svého života. Svět nebyl stvořen předně proto, aby se stal nástrojem uskutečňování naší soukromé definice štěstí. Peníze nebyly stvořeny pouze proto, aby přinesly do našich životů vytoužené věci. Pokud nezačneme tím, že kapitulujeme, dokonce i když nejsme zadluženi, budeme používat peníze takovým způsobem, jak to Pán Bůh nikdy nezamýšlel.

V tomto ohledu mají mnozí z nás větší problémy s penězi, než si uvědomují. Myslíme si, že všechno je v pořádku, když jsme schopní zaplatit za své potěšení, ale nic není v pořádku, protože naše finanční záležitosti formuje duch vlastnictví namísto ducha kapitulace. Prvním krokem při rozumném nakládání s penězi je kapitulace před slávou toho, který je větší než my.

2. Žijeme ve světě strašlivě zkaženém hříchem

Nebudeme správně rozumět penězům ani finančním problémům, do kterých jsme polapeni, pokud budeme přehlížet nebo umenšovat skutečnost, že žijeme v hříchem zkaženém světě, který v žádném ohledu nefunguje tak, jak to Pán Bůh původně zamýšlel. V tomto padlém světě nejsou peníze pouze používány, jsou zneužívány. Každý den se setkáváme s pokušeními, která se týkají peněz. Každý den se dozvídáme různé lži o penězích. Peníze jsou nám představovány jako spasitel, jímž ovšem nikdy nemožou být. Každý den jsou miliony z nás

sváděny, takže požadujeme, aby pro nás peníze udělaly, co může udělat jenom Bůh.

Zkaženost ovšem není jen vnější, ale i vnitřní. Hřích je především problémem srdce. Mění náš způsob myšlení a ovlivňuje naše touhy. Zaměňuje naše tužby za předměty našeho uctívání. Hřích způsobuje, že jsme více ovládnuti tím, co chceme, než tím, co přikázal Pán Bůh. A je smutné, že hřích nás všechny proměnil v uctíváče model, kteří dávají věcem tohoto světa ve svém srdci místo, které by měl zaujímat jedině Stvořitel. Existuje jen málo model mocnějších než peníze.

Možná že se dostaneme do hlubokých a zdánlivě beznadějných dluhů, protože nebereme hřích dostatečně vážně, ať už vnější, nebo vnitřní. Možná jsme až příliš snadno vmanévrováni do představ, že pro nás peníze udělají to, k čemu nikdy nebyly určeny – nevzali jsme dostatečně vážně, že žijeme ve světě, kde každý den narážíme na pokušitelovy lži. Ochraňuje vás neustálé rozpoznávání síly hříchu od klamu, svádění a zneužívání peněz?

3. Bůh nám nabízí své srdce a život proměňující milost

Žijeme ve světě, kde je hřích, ale také žijeme ve světě, který oplývá milostí. Bůh poslal svého Syna, aby žil, zemřel a byl opět vzkříšen, abychom měli v souladu s jeho záměrem vy a já vše, co potřebujeme k životu, k lásce a ke službě Bohu v době mezi „už“ jsem spasen, ale „ještě“

nejsem v jeho věčném království. Skutečnost všudypřítomné milosti je nanejvýš povzbuzující, protože náš hřích není jen věcí prostředí, mnohem více jde o věc srdce. Někdy mohu velice dobře uniknout pokušení špatně naložit s penězi, nejsem však schopen uniknout vlastnímu srdci. Vidíte, vždy je to hřích usazený v mém nitru, který činí z vnějšího pokušení něco, čemu lze jen těžko odolat a zůstat věrný.

Dílem evangelia je změna srdce, a protože změna srdce je jediná cesta, jak lze trvale změnit i chování, Boží milost nabízí jedinou naději na skutečnou změnu, když dojde na osobní finance. Neexistuje tak vysoká hora dluhů, že by ji nemohla převýšit Boží milost. Neexistuje tak hluboká propast finančních těžkostí, že by nešla Boží milost do větších hlubin. Když čelíme těžkostem s penězi, nemusíme propadat panice, nemusíme být ochromeni strachem, nemusíme zavírat oči před realitou, abychom získali alespoň nějaký pokoj, nemusíme ulevovat svému svědomí přenášením viny na někoho jiného, nemusíme cynicky opustit naději. Svým finančním problémům nemusíme čelit s nadějí, protože bychom byli schopní nebo moudří, ale protože takový je Pán Bůh, který nám nabízí odpuštění, záchranu a proměňující milost.

Protože Boží milost s sebou nese poselství o novém vykročení a novém začátku, nemusíme se situaci poddávat nebo se vzdávat. Můžeme odolat pokušení. Můžeme vyznat modloslužbu svých srdcí. Můžeme se odevzdat novým a lepším

návykům. Můžeme říct „ne“ strachu a spočinout v přítomnosti a moci našeho Pána. Ti, kdo dostávají, se mohou stát těmi, kdo dávají. Ti, kdo kontrolují, se mohou stát těmi, kdo kapitulovali. Můžeme se vymanit z dluhů. Boží milost otevírá dveře zcela novému vztahu k penězům pro každého z nás. Ne proto, že jsme dobří a zasloužíme si to, ale protože je Bůh tak dobrý a nabízí nám tak dobrou milost. Posílila vás Boží milost, abyste se zaměřili na špatné návyky ohledně peněz a odevzdali se zbrusu novému finančnímu životnímu stylu?

4. Byli jsme stvořeni, abychom žili pro něco většího, než sami pro sebe

Myslím, že nelze přehnat důležitost této části křesťanského světonázoru a jeho aplikace na svět peněz. Jakožto hříšníci všichni sdílíme stejný problém. Umístíme sami sebe do středu světa a chováme se, jako by šlo v životě jenom o nás. A aniž si to uvědomujeme, často chceme, aby Pán Bůh financoval vše, o čem jsme přesvědčeni, že nám přinese potěšení, pohodlí a štěstí. Pokud Bůh financuje naše potěšení, chválíme jej, ale když ne, máme sklony zpochybňovat jeho dobrotu a ustoupit od jeho následování.

Jen málokdo z nás by byl tak arrogantní, aby tvrdil, že bylo všechno stvořeno učiněno pro nás, abychom ho užívali podle svých přání, ale žijeme (ať už se to projevuje více, nebo méně), jako bychom si to mysleli. Základem finanční

gramotnosti je vědět, že naše peníze nepatří nám, ale jde o další věc, kterou nám do života dává Pán Bůh, abychom ji používali pro jeho záměr a potěšení.

Tento článek je převzat z knihy: *Redeeming Money: How God Reveals and Reorients Our Hearts*

Přeložila Iva Suchá,
se svolením z www.crossway.org

ČTYŘI PRAVDY O KŘEŠŤANSKÉM DÁVÁNÍ

J. I. Packer

Křesťanské dávání je duchovní dar a zároveň jde o součást učednictví Pána Ježíše Krista

Co je duchovní dar? Pavlova řečtina má dvě podstatná jména pro označení různých položek v této kategorii: *charisma* označuje výsledek aktivní, komunikativní, vykupitelské božské lásky, kterou Nový zákon nazývá *charis* a my ji nazýváme milostí. *Pneumatikon* je vyjádření života a energie božské osoby, kterou Nový zákon nazývá *hagion pneuma*, Duch svatý. Duchovní dar, který též můžeme dobře popsat jako dar milosti, je v podstatě vzorem služby v církvi, která ctí Krista, oslavuje Boha, jeho i našeho Otce, vzdělává naše spoluvěřící i nás

samotné a dodává církvi jako celku sílu a zralost. Některé dary jsou schopnosti, které přesahují přirozené zdroje člověka a jsou nadpřirozeně uděleny v Kristu a skrze Krista. Jiné jsou přirozené schopnosti přeměřované, posvěcené a v nitru aktivované Duchem svatým při každé příležitosti jejich využití. Pavlovy občasně uzdravující schopnosti byly tedy darem prvního typu, zatímco jeho neutuchající schopnosti učitele pravdy evangelia byly darem druhého typu. Dávání je darem druhého typu.

V Římanům 12,6 Pavel píše:

Máme rozličné dary podle milosti, která byla dána každému z nás: Kdo má dar..., ať ho užívá v souhlase s vírou.

Poté uvádí příklady, přičemž pokaždé zdůrazňuje, že člověk má používat svůj dar co nejlepším možným způsobem. Mluví o prorokování (tj. kázání Božího slova), službě, vyučování, povzbuzování a vedení. Ve verši 8 se konečně dostává k dávání:

Kdo rozdává, ať dává upřímně.

Řecké slovo „rozdává“ znamená „dělí se“ a rozhodně odkazuje na dělení se o peníze, takže ti, kteří mají, dávají, aby uspokojili potřeby těch, kdo nemají. „Štědlost“ je termín, který také zahrnuje „upřímnost“, a Pavel jej pravděpodobně vybral, protože vždy nese podtext viditelně vyjádřené dobré vůle.

Takže dávání, dělení se nebo používání peněz k naplnění potřeb je duchovní dar a ten, kdo štědře dává, je stejně duchovní jako ten, kdo se modlí za něčí uzdravení. Dávání je také

součástí ukázněného učednictví Pána Ježíše. Ukázněnost nepřichází přirozeně, vyžaduje úsilí. Jde naopak o získané a udržované návyky myšlení a/nebo chování, které vyžadují neustálé procvičování, pokud mají být někdy dokonalé, a často se k nim váží vlastní specifické techniky.

Křesťanské ctnosti, k nimž patří i štedrost, jsou vlastnosti, které Kristus chválí, přikazuje a je jejich vzorem. Měly by charakterizovat všechny jeho učedníky, tedy všechny, kdo se zavázali, že se budou učit Ježíšovu způsobu života.

Všechny duchovní dary jsou v jistém smyslu součástí učednictví, a když se aktivně nepodílíme na štedrém dávání, bude se o nás muset přímo prohlásit, že jsme v učednictví opravdu slabí a nedostatečně závislí na Ježíši Kristu, našem Pánu, což znamená, že nutně potřebujeme změnit způsoby.

2. Křesťanské dávání je nakládání s penězi, které patří Bohu

Když se rozhodneme přemýšlet o křesťanském nakládání s penězi, ať už je to v jakékoli souvislosti (od nákupu potravin, přes podporu misionářů, investování do akcií, po financování dovolené), první věc, kterou bychom si měli uvědomit je, že peníze, s nimiž hodláme nakládat, nejsou naše, ale Pána Boha. Ano, byly nám dány, abychom je použili, ale stále patří Bohu. Jde o půjčku a v pravý čas musíme Bohu složit účty a doložit, co jsme s nimi udělali.

To je význam slova *správce*, což je moderní církevní pojem popisující dávání. Správce je člověk, kterého vlastník pověří nakládáním se svým majetkem. Investiční manažer je správce: v jistém smyslu dohlíží na majetek svých klientů, ale jeho práce spočívá také v tom, že rozumí jejich přáním a prioritám a zohledňuje je při nakládání s majetkem. Stejně tak je úkolem správce peněz, ať už ho jmenoval kdokoli, bezpečně investovat a vydávat svěřené peníze v souladu s ustanoveným účelem.

Společnost (kterou Písmo nazývá „svět“) nahlíží na peníze každého člověka jako na jeho soukromé vlastnictví, které si může použít, jak chce. Písmo ovšem vidí naše peníze jako půjčku od Pána Boha, která má být použita pro jeho slávu. V *Liturgii svatého přijímání* v anglické *Knize obecných modliteb* je sbírka nabídnuta Pánu Bohu následujícími slovy: „Všechno, co je na nebi i na zemi, je tvé. Všechny věci se vracejí k tobě a, z toho, co ti patří, ti dáváme“ (slova jsou převzata z 1Pa 29,11.14). Jde o neměnný biblický pohled. Peníze, které obyčejně považujeme za vlastní, stále patří Bohu. Přijímáme je z jeho ruky, jakožto jeho správci (majetku i financí), a musíme se učit, jak s nimi nakládat k jeho slávě.

3. Křesťanské dávání je služba s penězi náležejícími Bohu

Služba znamená naplňování potřeb. Potřeba znamená nedostatek něčeho, bez čeho se člověk dost dobře neobejde.

Plán finanční pomoci pro jeruzalémské chudé nazývá Pavel službou pro svaté (2K 9,1 ČSP), protože bída odpírá chudým věci nezbytné pro život. Pavel vzdvihuje a ustanovuje jako příklad způsob, jakým makedonské církve přijaly tento druh služby, a připisuje jejich konání přímo Boží milosti.

Tak se [církve] osvědčily v mnohém soužení, že z jejich nesmírné radosti a veliké chudoby, [jaká to kombinace] vzešla jejich bohatá štědrost ... dávali podle své největší možnosti, ano i nad možnost; s velkou naléhavostí nás prosili, aby se směli účastnit této pomoci pro bratry ... dali sami sebe předně Pánu a z vůle Boží také nám. (2K 8,2–5)

Služba dávání má mnohé cíle: šíření evangelia, udržování církve, zajišťování pomoci pro jednotlivce v nouzi (jako se Samařan v Ježíšově příběhu postaral o zbitého, polomrtvého Žida) a pro skupiny v nouzi, jako byli jeruzalémští křesťané a další. Služba dávání ve všech formách má za cíl postup Božího království, což se v životě člověka stane realitou, kdykoli dbá na hodnoty a priority Kristova učení. Nemusím ani zmiňovat, že do této služby mají být zapojeni všichni lidé náležející Bohu.

4. Křesťanské dávání je rozhodnutí, které se týká peněz náležejících Bohu

Správcovství a služba jsou věci uvedení pohnutek ve skutečnost. Rozhodnutí nebo způsob myšlení, jakkoli to budeme nazývat, je charakteristický postoj,

usměrněné chování, zakořeněná touha a jako takové jsou věci pohnutek a záměru. Křesťanské dávání má za cíl potěšení a oslavení Boha a nikdy nevydává nic, co je zjevně až druhé nejlepší v řadě. Takto je pozitivně i negativně vyjádřeno, co máme podle Božího mínění dělat s penězi, které nám svěřil.

Ježíš vyprávěl příběh o služebníku, který když dostal talent, aby ho použil, s ním neudělal nic, kromě toho, že ho zakopal, aby ho mohl vrátit svému pánovi. Špatný, líný a neužitečný jsou přídavná jména, kterými ho popsal jeho pán (Mt 25,14–30). Touha nikdy se nespokojit s docela dobrým, možná dost dobrým nebo ne tak špatným volá po podnikavém a nápaditém myšlení, které Bible nazývá moudrostí. Nahodilé dávání bez moudrosti je nehodné křesťana, stejně jako dávání mnohem méně, než by člověk mohl.

To vyvolává otázku, *kolik* má člověk dávat? Především měli bychom dávat desátky? Někteří si možná myslí, že dávání desátek je něco jako placení nájmu Pánu Bohu. Když mu dáme deset procent ze svého příjmu, zbytek patří nám. Není tomu tak. Všechno to patří Pánu Bohu a Nový zákon nikde nepřikazuje křesťanovi, aby platil desátky. Pavel neříká korintským, že mají vybírat do sbírky dáváním desátků, ale že pokud budou Pánu Bohu dávat štědře, on bude štědrý vůči nim.

Vždyť kdo skoupě rozsévá, bude také skoupě sklízet, a kdo štědře rozsévá, bude také štědře sklízet. ... Bůh má moc zahrnout vás

všemi dary své milosti, abyste vždycky měli dostatek všeho, co potřebujete, a ještě vám přebývalo pro každé dobré dílo ... Vším způsobem budete obohacováni, abyste mohli být velkoryse štědrí; tak povzbudíme mnohé [až jim doručíme váš dar], aby vzdávali díky Bohu ... budou slavit Boha za to, ... jak štědře se projevuje vaše společenství s nimi i se všemi. (2K 9,6.8.11.13)

Pavlovo ocenění makedonských za dávání „dobrovolně ... podle své největší možnosti, ano i nad možnost“ (8,3) napovídá, že by jeho odpověď na otázku, kolik máme dávat, byla: Dávejte tolik, kolik ochotně, snadno a pohodlně můžete dát a pak dokažte svůj zápal a srdce cele oddané Bohu tím, že dáte ještě o něco víc.

Ve světle Ježíšovy chvály chudé vdovy, která dala do chrámové pokladny všechno, co měla, je přirozené předpokládat, že také on by odpověděl výzvu podobného ražení. Stejně přemýšlel i John Wesley, když řekl svým laickým kazatelům: „Dávejte vše, co můžete.“ Totéž si myslel i C. S. Lewis, který nasměroval svého dopisovatele, když mu položil naši otázku: „Dávejte, dokud to nebude bolet.“ Kvůli neustálému dávání zemřel samotný Wesley téměř bez haléře a říká se, že osobní dobročinnost C. S. Lewise byla velmi rozsáhlá.

Dávání desátků může být dobrou berličkou do doby, než si zvykneme dávat větší částky, než jsme dávali předtím, ale pak bychom se měli začít těšit, až odložíme berle, protože si vytvoříme křesťanský zvyk dávání více než deseti procent.

Když dojde na stanovení výšky částky, kterou budeme dávat, to omezení bude tak vysoko, jako je vysoko nebe nad naší hlavou a k tomu nás budou povzbuzovat slova moudrosti: „Do toho!“

Tento článek je převzat z knihy: *Weakness is the Way: Life With Christ Our Strength*

*Přeložila Iva Suchá,
se svolením z www.crossway.org*

KALVINISMUS A EVANGELIZACE: PŘÁTELÉ NEBO NEPŘÁTELÉ?

John Blanchard

Když jsem před několika lety vedl domácí setkání v Les Avants sur Montreux ve Švýcarsku, položila mi jedna dáma otázku, kterou možná považovala za „vražednou“: „Jak sladíte vyvolení a evangelizaci?“

Odpověděl jsem: „Vyvolení je učení, kterému máme věřit, a evangelizace je příkaz, který máme poslouchat, takže věřím prvním a poslouchám to druhé. Kde je problém?“

Možná to zní poněkud zjednodušeně, ale i po letech věřím, že odpověď vystihuje důležitou pravdu. Pětisté výročí narození Jana Kalvína je skvělou příležitostí

ukázat, že vyvolení a evangelizace nejsou nepřátelé, které je třeba usmířit, ale přátelé, kteří se v Písmu a v dějinách církve s důvěrou drží za ruce.

Co je to evangelizace?

Začněme definicemi. Evangelizace je „sdělování evangelia, ať už tiskem, osobně, nebo jakýmkoli jiným způsobem“.

Definovat kalvinismus bude trvat o něco déle! Nadřazená definice by zněla asi takto: „Kalvinismus je teologický systém, který zdůrazňuje Boží vládu nad všemi věcmi.“ K uvedenému znění definice přispělo mnoho dalších teologů, ale běžně je připisována francouzskému reformátorovi, a to pro jeho obrovský přínos do konfesních a církevních debat, které se ke kalvinismu vztahovaly.

Dnes je kalvinismus víceméně heslem pro reformovanou víru nebo reformovanou teologii, i když v lidovém užití jsou i tyto termíny příliš široké. Když se mluví o kalvinismu, má mnoho lidí na mysli slavných „pět bodů“, které byly vypracovány na historické dortské synodě, jež se konala v Nizozemsku v letech 1618–1619. Kalvín tam samozřejmě nebyl, protože zemřel o více než padesát let dříve, jde však o zajímavou souvislost.

V roce 1561 sepsal reformovaný kazatel Guido de Bres na protest proti římskokatolickému útlaku v Nizozemsku Belgické vyznání víry, které se do značné míry opíralo o dřívější Kalvínovo dílo. V Německu sestavili o dva roky později Zacharias Ursinus a Caspar Olevianus

Heidelberský katechismus, který se vydal stejným směrem, ale v jiné podobě.

Do hry vstoupil Jacobius Arminius (1560–1609), profesor teologie na univerzitě v Leidenu. Arminius odmítl tři hlavní body reformovaného učení a další zpochybnil a rok po jeho smrti vydali jeho stoupenci *Remonstranci* (Protest), v níž uvedli pět sporných bodů. Následoval nesmiřitelný spor, který nakonec vyústil v dortskou synodu.

Účastníci synody se sešli na 154 zasedáních! Odmítli Arminiovo učení a stanovili dnes dobře známých pět bodů, které podle jejich názoru vyjadřovaly biblický postoj k daným otázkám.

Tyto body se snadno zapamatují pod zkratkou TULIP: Úplná zkaženost (total depravity), bezpodmínečné vyvolení (unconditional election), omezené smíření (limited atonement), neodolatelná milost (irresistible grace) a vytrvalost svatých (perseverance of the saints). Otázka zní: „Je toto učení slučitelné s evangelizací?“ Postupně se podívejme na každý bod.

Na jedné lodi

Za prvé úplná zkaženost. Od prvotního pádu člověka do hříchu zůstává Boží rozsudek nad lidským pokolením nezměněn:

„Mají zatemnělou mysl a odcizili se Božímu životu pro svou nevědomost a zaturzelé srdce.“ (Ef 4,18)

Člověk nemá zdaleka vrozené morální schopnosti, jak naznačoval Arminius,

ale je znečištěný a bezmocný. Jeho intelekt, city a vůle jsou sice plně funkční, ale jejich přirozený sklon je vždy špatným směrem.

Padlý člověk, stvořený k Božímu obrazu, má stále nesmírnou důstojnost a význam, ale je tím, co kdosi nazval „majestátní zříceninou“. Úplná zkaženost neznamená, že nejsme schopni uvažovat nebo konat morálně, ale že je proti Boží slávě i „všechna naše spravedlnost jako poskvrněný šat“ (Iz 64,5).

Martin Luther to vyjádřil takto: „Hřích je v nás jako vousy. Dnes jsme oholení a vypadáme čistě, ale zítra nám vousy opět narostou a nepřestanou růst, dokud budeme na zemi.“ Ponechán sám sobě se člověk nemůže líbit Bohu (Ř 8,8), nemůže chápat věci Ducha (1K 2,14) a „nemůže spatřit království Boží“ (J 3,3).

Na první pohled se zdá, že to evangelizaci ubírá na síle. Jaký smysl má kázat těm, kdo jsou „mrtví pro své viny a hříchy“ (Ef 2,1)? Pokud se opřeme pouze o logiku (což je někdy kalvinistům vytýkáno!), zdá se tento argument přesvědčivý, ale my se musíme držet Písma.

Tam čteme, že evangelium je „moc Boží ke spasení pro každého, kdo věří“ (Ř 1,16), moc, která dokáže překonat nepřátelství člověka vůči Bohu, otevřít mu oči pro duchovní pravdu a přitáhnout ho dobrovolně k Ježíši Kristu jakožto jeho Spasiteli.

Když Ježíš řekl chromému: „Vstaň, vezmi své lože a chod“ (Mk 2,9), mohl si muž stěžovat, že nic z toho ne-

může udělat. Ale s příkazem přišla i síla uposlechnout. Pacient poslechl a byl uzdraven.

Evangelium spolu s biblickým zdůrazněním, že Bůh „nařizuje nyní lidem, aby všichni a všude činili pokání“ (Sk 17,30 ČSP), má tutéž tajemnou moc. Jak řekl William Gurnall, „vyrazí hříšníkovi nejen meč z rukou, ale i nepřátelství z jeho srdce“. Uznání svého naprosto beznadějného stavu není zdaleka překážkou pro evangelium, ale prvním krokem k hledání Boží spásné milosti.

Kdo má svobodnou vůli?

Arminius připouštěl, že Bůh vyvolil lidi ke spáse, ale pouze protože předvídal, že budou činit pokání a uvěřit ze své vlastní svobodné vůle. Dortská synoda to ostře odmítla a trvala na tom, že Boží vyvolení ke spáse nepodléhá žádné lidské podmínce.

Bible je naprosto jasná. Říká, že Bůh si svůj lid vyvolil „ne pro naše skutky, nýbrž ze svého rozhodnutí a z milosti“, a zdůrazňuje tuto skutečnost, když dodává, že Bůh nám tuto spásnou milost „daroval v Kristu Ježíši před věčnými časy“ (2Tm 1,9–10). Svobodná vůle je Boží, nikoli lidská.

Opět se zdá, že to argument pro evangelizaci oslabuje, ale právě naopak – vlévá to do evangelizace život! Lidské srdce je tak zkažené (a zde se nám začíná propojovat pět bodů), že by bez Božího bezpodmínečného vyvolení nikdo

nebyl spasen – neboť „není, kdo by hledal Boha“ (Ř 3,11).

Kalvínovými slovy: „Obecným rysem lidského života není nic než to, že se neustále odklání od Božího zákona.“ Přesto Bůh v této strašné situaci říká: „... dal jsem se nalézt těm, kdo mě nehledali“ (Iz 65,1). Bůh skutečně volí svůj lid ke spáse, a tajemství nespočívá v tom, že by si nevyvolil všechny, ale že si vůbec někoho vyvolil! Nikdo si nezaslouží jeho lásku a milost.

Proč se však obtěžovat s hlásáním evangelia, když spasení budou jen vyvolení? Okamžitá odpověď zní, že máme přikázáno kázat všem, „ať poslechnou, nebo ne“ (Ez 2,7). Když bylo Rowlandu Hillovi řečeno, že má kázat jen vyvoleným, řekl svému kritikovi, aby křídou označil vyvolené, a on pak bude rád kázat jen jim!

Kázat v naději, že se hříšníci nějak vyburcují k odpovědi, znamená očekávat nemožné. Pokud je vyvolení falešnou naukou, je evangelizace marná. Nyní však můžeme kázat bez omezení a s naprostou důvěrou, že Bůh způsobí, že evangelium zapustí kořeny v srdcích těch, které vyvolil ke spáse.

Možnost nebo jistota?

Velká otázka nad křížem zní: „Za čí hříchy se Kristus obětoval?“ Pokud za hříchy všech, pak budou spasení všichni – spravedlivý Bůh nemůže vyžadovat trest za hřích dvakrát. Pokud Kristus ve skutečnosti nezaplatil za ničí hříchy,

ale pouze umožnil usmíření, pak nebude spasen nikdo, protože člověk nemá ani touhu, ani sílu na evangelium odpovědět.

Biblický postoj je takový, že ačkoli je jisté hodnota Kristovy smrti dostatečná k zajištění spásy každého člověka v dějinách, byla určena pouze k zajištění spásy těch, které Bůh vyvolil.

Ježíš přišel, aby vysvobodil „svůj lid z jeho hříchů“ (Mt 1,21). On sám prohlásil:

„A svůj život dávám za ovce.“ (J 10,15)

Pavel jasně říká, že si „Kristus zamiloval církve a sám se za ni obětoval“ (Ef 5,25). Jestliže Kristova smrt umožnila spásu všem, nikdo ji nemá jistou.

Je tedy „vykoupení omezené v rozsahu“ proti evangelizaci? Těžko! To, co se při pravém hlásání evangelia nabízí, není možnost či příležitost spasení, ale spasení samo! Jonathan Edwards, John Newton, George Whitefield, J. C. Ryle a C. H. Spurgeon (abychom jmenovali alespoň některé) nikdy nepovažovali svou víru ve vykoupení v omezeném rozsahu za překážku kázání evangelia.

A to ani Kalvín, který se zasloužil o vyslání 1 300 misionářů vyškolených v Ženevě do celé Francie. Člověk, jehož poselství nenabízí jen možnost být spasen, ale nabízí Krista, který zachraňuje, nemusí koktat!

Úchvatná milost

Arminíánské učení říká, že má člověk moc vzdorovat všem Božím podnětům a že Duch svatý nemůže hříšníka přivést

ke spáse, dokud se nerozhodne činit pokání a uvěřit. Účastníci synody to odmítli a prohlásili, že pro vyvolené je volání Ducha svatého nakonec neodolatelné. To neznamená, že milosti nelze odpovídat – i Pavel věděl, co je to vzpínat se proti bodcům (Sk 26,14) –, ale znamená to, že Bůh nakonec tento odpor u vyvolených překoná a milostivě je přiměje k pokání a víře.

Evangelista má přikázáno hlásat evangelium plně a svobodně – celou dobu s vědomím, že jeho posluchači nemožnou sami od sebe na jeho poselství reagovat. Přesto ví, že příslib spasení platí neomylně pro všechny, „které si povolá Pán, náš Bůh“ (Sk 2,39).

Právě proto, že Bůh Pavlovi řekl: „Něboj se! Mluv a nemlč... Mnozí v tomto městě patří k mému lidu“, zůstal Pavel v Korintu dalších osmnáct měsíců a „učil je Božím slovu“ (Sk 18,9–11). Učení o neodolatelné milosti by mělo kazatele přimět k vytrvalosti, nikoli ke kapitulaci.

Konečně doma

Arminius učil, že mohou věřící svou víru zavrhnout nebo ztratit (v podstatě se stát nevěřícími) a že je jejich konečné spasení tedy podmíněno tím, že zůstanou věrní.

Dortská synoda podporovala důležitost setrvání ve víře, ale učila, že Bůh působí v srdcích a životech pravých věřících tak, že skutečně vytrvají ve víře a jsou navěky zabezpečeni. Pavel nám říká:

„Které [Bůh] předem vyhlédl, ty také předem určil, ... které předem určil, ty také povolal; které povolal, ty také ospravedlnil, a které ospravedlnil, ty také uvedl do své slávy.“
(Ř 8,29–30)

Jedná se o prohlášení tak obrovské jistoty, že závěrečné konání („uvedl do slávy“) je, ačkoli se vztahuje k budoucímu stavu věřícího, v aoristu (tj. v minulém čase). Poselství nemůže být jasnější: všichni předem vyhlédnutí jsou předurčení, všichni předurčení jsou povoláni, všichni povolání jsou ospravedlnění a všichni ospravedlnění budou oslaveni!

Když Bible říká, že „kdo vytrvá až do konce, bude spasen“ (Mt 24,13), neznamená to, že si věřící svou vytrvalostí spasení zaslouží, ale že vytrvalost spasení dokazuje. Jak říká John Stott: „Vytrvalost je charakteristickým znakem spasených.“ To může být jen těžká překážkou evangelizace!

Pět bodů není v žádném případě souhrnem věrouky, ale jsou to orientační body každé skutečně biblické teologie. Naše oddanost se však neupíná k systému, ale ke Spasiteli. Člověk je nevyčísitelně ztracen. Bůh vyvolil ke spáse zástupy lidí. Ježíš odčinil hříchy každého z nich a nikdo z nich nemůže nakonec odolat Boží spásné milosti. Všichni, kdo odpoví pokáním a vírou, stráví věčnost v jeho slavné, bezhříšné, bezbolestné a nesmrtelné přítomnosti.

Šťastný je kazatel takového poselství!

*Přeložila Julie Petrecká
z www.evangelical-times.org*

PROČ SI PŘIDĚLÁVÁME STAROSTI?

Tim Challies

Cesta je úzká, cesta je dlouhá, cesta je drsná. Bůh však každého z nás povolal, abychom běželi závod křesťanského života. Každý náš krok v tomto velkém závodě se odehrává v přítomnosti smrtelně nebezpečných nepřátel, každý náš krok je v rozporu se světem, tělem a ďáblem. Vždy hrozí ďáblové ohnivě stříly, že nám ublíží, zlé touhy srdce, že odvedou naši pozornost, trpytivé nástrahy světa, že nás přesvědčí, abychom odpadli. I když upíráme zrak na nebeskou cenu, náš běh nás unavuje, sténáme ve svém lopotení.

Když už je život těžký a cesta drsná, proč si tak často přiděláváme starosti? Proč místo toho, abychom odložili všechna břemena, si přidáváme další závaží? Proč místo toho, abychom si každý krok udělali co nejlehčí, si kroky ztěžujeme? Proč si na záda nakládáme nová břemena?

Ztěžujeme si cestu, když se oddáváme hříchu. Každý hřích je závažím, každá neřest těžkým břemenem pro naši duši. Hřích zatěžuje mysl, zatemňuje úsudek, trápí svědomí. Naším posláním je odložit staré a obléci nové, zahrnout vše, co patří k dřívějšímu já, a přijmout vše,

co patří k já, které se přetváří k obrazu Ježíše Krista. Naším povoláním je odložit každý hřích, který na nás jinak ulpívá a brání nám v udržení tempa. Jen tak můžeme vytrvale běžet závod, který je před námi, jen tak můžeme udržet tempo. Naše kroky jsou lehčí, když činíme pokání z každého hříchu, když odkládáme každé přestoupení, když odstraňujeme každou překážku. Svatost v našem životě přináší lehkost do našich kroků.

Svou cestu si také ztěžujeme, když se ohlížíme zpět, místo abychom se dívali dopředu. Za námi je naše dřívější já a před námi naše obnovené já. Za námi je zkaženost a před námi svatost. Za námi je náš předchozí zlý pán a před námi náš nový milující Otec. Lotova žena se ohlédla za svým dřívějším životem a stal se z ní solný sloup. Orpa se ohlédla za lidem, ze kterého pocházela, a odešla od Božího lidu. Démas se ohlédl za svody světa a opustil Pavla. Pán nás varoval: *„Kdo položí ruku na pluh a ohlíží se zpět, není způsobilý pro království Boží.“ (L 9,62)*

Evangelium vždycky směřuje náš pohled dopředu. Rút následovala Boží povolání až k rodokmenu Mesiáše. Marnotratný syn činil pokání a běžel přímo do náruče svého Otce. Pavel zapomněl na všechny své úspěchy a usiloval o odměnu, jíž je Boží povolání v Kristu Ježíši. Autor listu Židům uvažoval o velkém zástupu svědků a hleděl na Ježíše, původce a dokonavatele své víry. Odměna neleží ani vzadu, ani vedle, ale vždycky vpředu.

Dále si ztěžujeme cestu, když běžíme sami, místo abychom běželi spolu s ostatními.

„V každickém čase miluje přítel, zrodil se bratrem pro doby soužení.“ (Př 17,17)

Pro taková soužení, která nás mohou přemoci a hrozí, že nás odvrátí. „A nit trojitá se teprv nepřetrhne“. A někdy potřebujeme přátele, aby naše unavené paže přehodili přes svá ramena a chvíli nás nesli. Když se naše těla zmítají ve vzlycích a nevíme, zda dokážeme udělat další krok, právě tehdy potřebujeme přátele, kteří budou plakat s plačícími, ponosou za nás naše břemena, ulehčí nám a umožní nám jít dál. Právě když byl David na dně, Jónatan zazářil nejjasněji tím, že za ním přišel a posílil jeho duši v Bohu. Náš závod je příliš dlouhý, příliš obtížný a příliš únavný na to, abychom jej běželi sami.

A konečně, cestu si ztěžujeme, když své srdce a mysl věnujeme tomu, co je skličující, místo toho, co je povzbuzující. Ačkoli jsme povoláni pečlivě uvažovat „o všem, co je čestné, spravedlivé, čisté, cokoli je hodné lásky, co má dobrou pověst“ (Fp 4,8), často se naše mysl zaměřuje na to, co je zkažené, špatné, špinavé, ohavné a zavrženíhodné. Místo abychom se zaměřili na to, co se považuje za ctnost a co sklízí pochvalu, soustředíme se na to, co je zlé a hodné pouze odsouzení. Často nás přitahují spíše špatné než dobré zprávy, spíše důkazy zkaženosti než důkazy milosti. Není se tedy čemu divit, když nám těžknou nohy a naše tempo začíná ochabovat. Co

jiného by se mohlo stát, když zatěžujeme svou mysl vším hrozným a opouštíme vše dobré, když se rozhodneme v srdci přemýšlet o věcech, o kterých je odporné i jen mluvit? Pozor, malé oči, na co se díváte, pozor, malé uši, čemu nasloucháte, pozor, malé prsty, na co klikáte.

Bůh povolal každého ze svého lidu, aby běžel závod, závod, který bude pro velkou většinu z nás spíše maratonem než sprintem. Nejde o malé povolání, o krátký úkol, o malou práci. Nejlépe se nám běží, když běžíme nalahko, zbaveni břemen hříchu, zbaveni rozptýlení minulostí, zbaveni nebezpečí samoty, zbaveni tíhy sklíčenosti. Musíme běžet, i když nás obklopují a ohrožují nepřátelé. Musíme běžet, i když nás bombardují smutky, ztráty a sklíčenost. Musíme běžet, i když to ostatní vzdávají a odpadají. Musíme běžet, i když se nás mnozí budou snažit přesvědčit, abychom zkusili hladší, širší a snadnější cestu. Musíme běžet vytrvale, běžet, abychom získali cenu, běžet, dokud závod nedokončíme, běžet, dokud neobdržíme korunu vítěze.

Přeložila Julie Petrecká

„Nejlepší způsob, jak získat vnitřní pokoj myslí, je být poslušen psanému slovu a odevzdat sebe i všechny své záležitosti Pánu.“

John Flavel, z knihy *Dá-li Bůh*, str. 31

OHNIVÉ JAZYKY

Jan Kalvín (1509–1564)

A ukázaly se jim jakoby ohnivé jazyky, rozděly se a na každém z nich spočinul jeden; všichni byli naplněni Duchem svatým a začali ve vytržení mluvit jinými jazyky, jak jim Duch dával promlouvat. (Sk 2,3–4)

Od přirozenosti máme tak velké sklonky k nevěře, že musí být Boží pravda do našeho srdce pevně vtisknuta, abychom ji přijali a rozhodli se jí držet. Je pravda, že ji Bůh svým svatým Duchem otiskuje do srdce každého věřícího, a proto se Duch nazývá pečetí evangelia (Ef 1,13). Ovšem ti, kdo měli zvěstovat evangelium celému světu jako první, byli označeni a vedeni Bohem tak, abychom si nyní mohli být zcela jistí, že nám kázané poselství nepochází od obyčejných smrtelníků, ale od Pána Boha, který je jeho autor. Víme, že kdyby závisela pouze na lidské autoritě, spočívala by naše víra na chabém základě.

Proto byl tento příběh uchovávan v psané podobě. Je to tak, že pokaždé, když čteme Boží slovo nebo je slyšíme, nejdůležitější by měla být následující myšlenka: obsah Starého a Nového zákona nepochází od žádného člověka. Pán Bůh dosvědčoval skrze viditelná znamení, nakolik to bylo nezbytné, že byli lidé pouhými nástroji jeho svatého Ducha. Mojžíš a všichni proroci podávají důkaz, že byli posláni Bohem, takže

pokud zpochybňujeme jejich učení, jde o výraz nevděku a zlé vůle, která musí být napomenuta. V našem oddíle nám je tedy řečeno, že než začali apoštolové zvěstovat evangelium celému světu, Bůh způsobil, že na ně sestoupil Duch svatý. Stalo se to, abychom věděli, že nehlásají vlastní myšlenky, ale věrně předávají poselství, které jim Pán Bůh přikázal zvěstovat.

Je nám řečeno, že Duch svatý na ně sestoupil jakoby v ohnivých jazycích, aby dokonaleji zjevil, že Bůh bude jednat skrze kázání evangelia. Když někdo mluví, jeho hlas se rozplyne ve vzduchu, jako by byl bez života. Přesto Písmo tvrdí, že evangelium „je moc Boží ke spasení pro každého, kdo věří“ (Ř 1,16). Jak je tedy možné, že zvuk, který je vyslán do vzduchu a odezní, nás vede do samotného království Božího? Nikdo z nás nemůže ze své vlastní síly učinit ani něco tak malého, jako je moucha. Zde však jde o otázku Božího obrazu obnoveného v nás a neporušitelného semene, které přijímáme a skrze které se nám dostává nebeské slávy! Stáváme se společníky andělů, jsme přeměněni v slavnou nesmrtnost našeho Pána Ježíše Krista a podle Petra jsme učiněni účastníky jeho božské přirozenosti (2Pt 1,4). Může být toho všeho dosaženo hlasem člověka? Ne! Zde se učíme, že Duch svatý je neoddělitelně spojen se slovem, které je zvěstováno.

Proč se zjevil ve formě ohnivých jazyků? Vždycky je jistá podobnost mezi viditelným znamením a skutečností,

kteřou vykresluje. Proto je důležité vědět, proč se Duch svatý zjevil ve formě jazyků. Mělo se tak projevit, že bude v ústech apoštolů a že jim dá vše, co potřebují pro svou službu a misi. Dále se mělo projevit, že učiní jejich práci efektivní, takže nezůstane bez ovoce.

Víme jistě, že by ani ta nejchytřejší osoba na světě nemohla vyslovit jediné smysluplné slovo, pokud by nebyla vedena Duchem svatým (1K 12,3). Tak nám Bůh ukazuje, co jsme zač, vždyť nedovedeme otevřít ústa a promluvit jediné příhodné slovo k Boží oslavě, dokud nám není dána síla. Proto museli být apoštolové vedeni Duchem svatým, jestliže nechtěli zůstat němí. Také víme, jak nevzdělaní muži to byli. Možná bychom je považovali za mnohem chytřejší a důvtipnější, kdyby před námi nedržel Bůh jejich nevědomost jako zrcadlo, které nám ukazuje, čím jsme před byli před osvětlením jeho milostí. Pravda, apoštolové žili s Pánem Ježíšem a považovali ho za svého učitele a jeho učení poslouchali s veškerou pokorou. Čeho však bylo dosaženo jejich vyučováním? Byla to ubohá němá zvířata, a to natolik, že když přemýšlíme, jak bídne prospívali v tak vynikající škole, musíme pociťovat stud za jejich zaostalost.

Présto je to k našemu prospěchu, protože zjišťujeme, že se v okamžiku změnili. Boží milost byla zjevena ještě oslnivěji, když je jakoby zázrakem vidíme hlásat Boží tajemství jasně a zřetelně, takže zatímco předtím byli považováni za nic, nyní na ně všichni hleděli v úžasu.

Znovu se zamyslete nad jejich odvahou a nezlomností. Předtím všichni ochabli. Jako by jejich víra zemřela a odešla. Dalo by se říct, že se Petr ujal vedení tím, že bídne zapřel svého Pána a málem se stal satanovým otrokem. Proto bylo nezbytné, aby se dal Pán Bůh do práce: žádný lidský lék nepřipadal v úvahu. Duch svatý se tedy zjevil ve formě jazyků, aby ozřejmil, že poselství evangelia je schváleno a zapečetěno Pánem Bohem, takže ho můžeme přijímat s veškerou úctou a pokorou a skoncovat s hádkami, odkud ono poselství pochází. Bůh vztáhl paži a prohlásil, že je jeho autorem.

Existuje ovšem také dobrý důvod, proč je řečeno, že se tyto jazyky „rozdělily“ a byly „jakoby ohnivé“. Víme, jak bylo lidstvo rozděleno, když se obrátilo zády k Bohu. Spiknutí, jehož cílem bylo postavit babylónskou věž, vedlo k tomu, že se lidé k sobě navzájem začali chovat jako barbaři, takže mezi nimi vymizela veškerá komunikace (Gn 11,7–8). Jak tedy mohli apoštolové, nevzdělaní a neučení lidé, kteří žili v jednom malém koutě Judska, učinit evangelium známé celému světu, ledaže by Pán Bůh naplnil své dřívější zaslíbení, že ho budou znát všechny jazyky a národy (Iz 19,18)? Izajáš nepochybně říká, že budou všichni mluvit hebrejsky a budou souhlasit s jednou vírou. Ale Písmo jasně říká, že všichni, kdo věří, ať už pochází z jakékoli země, budou volat „Abba, Otče!“ a v souzvuku se budou obracet k Bohu (Ř 8,15).

Proto Duch svatý ukázal svou sílu ve formě jazyků, aby mohli všichni volat k Bohu a společně mohli mít podíl na smlouvě spasení, která náležela jediné Ježíši až do doby, kdy byla zeď, která rozděluje, zbořena (Ef 2,14). Zde vidíme otcovskou dobrotu a milost Boží: poselství života přináší v každém jazyce. To je jedna věc.

Přesto by nestačilo, aby bylo evangelium kázáno a Bůh byl tímto způsobem učiněn známým celému světu, kdyby zároveň nemělo to poselství sílu dotknout se našich srdcí a učinit je chápavými a přivést nás k poslušnosti Boží. Proto je řečeno, že se objevily jakoby ohnivé jazyky. Víte, naší největší potřebou je být očištěni, protože v našem nitru je jediné porušení a špína. Zkoumejme každý kout své mysli, zkoušejme své sklony a touhy: zjistíme, že jsou skrz naskrz zkažené. Bůh nás musí očistit nadpřirozenými prostředky: proto musíme být znovu uhněti a vloženi do trouby. Také jsme neuvěřitelně chladní a musíme být rozlícení Boží láskou. Jelikož jsme obalení věcmi tohoto světa, musí nás Pán Bůh pozdvihnout na výšiny. To činí prostřednictvím svého Slova.

Teď vidíme, jak mnoho můžeme získat ze záznamu této události. Pomáhá přivítat zvěst evangelia jakožto neomylně pravdivou a jistou, protože nese rukopis Boží, je zapečetěna Duchem svatým a svědčí především o našem přijetí. Jsme přivedeni k poslušnosti, protože Bůh plně dosvědčil své evangelium. Proto se ho musíme pevně držet. To všechno

abychom měli víru, která se více nemění a aby nás nic neznepokojilo nebo nezpůsobilo změnu našeho směřování nebo víry. Je to proto, abychom šli bez zastavení vpřed, nikdy se neodchýlili ze správné cesty, dokud nedokončíme závod. Tak přemáhá naše víra s pomocí Ducha svatého svět. Protože, jak praví Pavel, kdybychom se spokojili s lidskou moudrostí, co by z nás vzešlo (Ko 2,23)? Ale když je naším základem Duch svatý, nikdy se nepohneme.

Kéž nám Bůh pomůže, abychom viděli, proč Duch svatý sestoupil na apoštolů. Kéž je to naší modlitbou. Kéž nám dá Bůh milost, abychom vyznávali, že přišel shromáždit v jedno ty, kteří byli rozptýleni. Kéž bychom byli navzájem spojeni jakožto údy našeho Pána Ježíše Krista a kéž je on naše hlava. Toho můžeme dosáhnout, jediné když nám dá takovou stálost, že bude v našich srdcích oheň namísto chladu. Musíme ho prosit, aby nás vložil zpět do pece, abychom se zbavili pošpinění své přirozenosti a aby nás, stručně řečeno, obnovil.

Z The Banner of Truth Magazine, (č. 702)

Překlad: Iva Suchá

„Přinášejte v prosebných modlitbách Bohu všechny své potřeby. Pokud tak neučiníte, dáváte tím najevo, že jste soběstační a nezávislí na Bohu, a to znamená žít ve lži.“

Benjamin Palmer, z knihy
Co se děje, když se modlím?, str. 20

CO JE TEOLOGIE NOVÉ SMLOUVY? (2. ČÁST)

Geoff Volker

*Přednáška prosloušená v Ústí
nad Labem, květen 2022*

Promluvme o tom, jak se novosmluvní teologie vztahuje ke smluvní teologii. Budeme diskutovat o biblickém zákonu. Smluvní teologie tvrdí, že desatero je podstatou všech ostatních zákonů. Existovalo už v zahradě Eden. Možná jej tam nespátřujeme, ale je tam, protože je základem všech Božích zákonů. Na hoře Sínaji dal Bůh Mojžíšovi zákon, který byl určitou verzí Božího zákona.

Podívejme se do Exodu 34,27–28. V kontextu jde o druhé zapsání zákona. Vzpomeňte si, že když Mojžíš poprvé sestoupil z hory, jakmile spatřil vzpouru Izraelců, desky zákona rozbil.

Hospodin řekl Mojžíšovi: „Napiš si tuto slova, neboť podle těchto slov uzavírám s tebou a s Izraelem smlouvu.“ A byl tam s Hospodinem čtyřicet dní a čtyřicet nocí; chleba nepojedl a vody se nenapil, nýbrž psal na desky slova smlouvy, desatero přikázání. (Ex 24,27)

Desatero nazýváme deskami smlouvy. Je souhrnem požadavků staré smlouvy. Proto byly desky umístěny do schrány smlouvy. Nemůžete vstoupit do Boží přítomnosti, dokud dokonale

nedodržíte požadavky této smlouvy. Proto je schrána smlouvy umístěna v nejsvětější svatyni svatostánku. Jen jednou za rok mohl nejvyšší velekněz v den vykoupení vstoupit do této části stánku, do svatyně svatých. Desatero je souhrnem toho, co Bůh vyžaduje, aby mohl člověk vstoupit do jeho přítomnosti.

Jak se dívá na desatero přikázání nové smlouvy? Podívejme se do 2. Korintským 3:

To zase začínáme sami sebe doporučovat? Či potřebujeme snad jako někdo doporučující listy k vám nebo od vás? Naším doporučujícím listem jste vy sami; je napsán na našem srdci, všichni jej znají a mohou číst. Je přece zjevné, že vy jste listem Kristovým, vzniklým z naší služby a napsaným ne inkoustem, nýbrž Duchem Boha živého, ne na kamenných deskách, nýbrž na živých deskách lidských srdcí. Odvažujeme se to říci, protože důvěřujeme v Boha skrze Krista. Ne že bychom mohli tuto způsobilost přičítat sami sobě na základě toho, co je v nás; naše způsobilost je od Boha, který nás učinil způsobilými sloužit nové smlouvě, jež není založena na liteře, nýbrž na Duchu. Litera zabíjí, ale Duch dává život. Jestliže smlouva literami vytesaná do kamene sloužila smrti, a přece byla nastolena s oslňující slávou, takže synové Izraele nemohli pohlédnout na tvář Mojžíšovu pro její pomíjivou zář – oč slavnější bude služba Ducha! Byla-li služba vedoucí k odsouzení slavná, oč ji převyšuje služba spravedlnosti! Ano, ona sláva vůbec nebyla slávou ve srovnání s touto slávou vše přesahující! Jestliže přišlo slavné to, co pomíjí, oč slavnější je to, co zůstává! Když tedy máme takovou naději, smíme vystupovat s plnou otevřeností

a jistotou. Nepočínáme si jako Mojžíš, který zahaloval svou tvář závojem, aby synové Izraele nespatriili konec té pomíjející záře. Avšak jejich myšlení na tom ustrnulo. Až do dnešního dne zůstává onen závoj při čtení staré smlouvy a zůstává skryto, že je zrušen v Kristu. A tak až podnes, když se čte Mojžíš, leží na jejich srdci závoj. Avšak, když se obrátí k Pánu, je závoj odstraněn. Duch je tím Pánem, kde je Duch Páně, tam je svoboda. Na odhalené tváři nás všech se zrcadlí slavná zář Páně, a tak jsme proměňováni k jeho obrazu ve stále větší slávě – to vše mocí Ducha Páně.

Jaký je kontext? Apoštol Pavel bojuje proti falešným apoštolům. Pavel argumentuje, že jsou proměněné životy věřících důkazem Pavlova evangelia. Samozřejmě, jeho službou je kázat novou smlouvu – Ježíšův kříž. Pamatujte, že mluví k církvi v Korintu. Často se stává, že se o církvi v Korintu smýšlí jako o špatných křesťanech, kteří nevydávali žádné ovoce. Je pravda, že církev v Korintu měla mnoho problémů, ale nemůžeme dojít k závěru, že nenesli ovoce, protože Pavlův argument ukazuje, že jejich proměněné životy dokazují, že šlo o Boží dílo. Pavel srovnává ve 2. Korintským výsledky staré smlouvy s výsledky nové smlouvy. Ve 3. verši ukazuje na starou smlouvu a kamenné desky – desatero, protože Pavel chápe stará přikázání jako souhrn požadavků staré smlouvy, což byla smlouva skutků. Pak v 6. verši říká, že litera zabíjí, ale Duch dává život. Stará smlouva tě zabíjí, ale nová ti dává život. Souhrnem staré smlouvy, která zabíjí, je deset přikázání. Proto je desatero

přikázání nazváno deskami smlouvy. Pak je v 7. verši služba desatera popsána jako služba, která přináší smrt. V 9. verši je popsána jako služba, která přináší odsouzení. Stará smlouva není smlouvou milosti, ale smlouvou skutků, která tě zabije, když ji neposloucháš dokonale. A znovu je souhrnem těch požadavků desatera přikázání. A proto je v novozákonní době – od letnic do druhého příchodu Pána Ježíše – desatero vnímáno negativně. Nyní mluvíme o všech deseti přikázáních, protože popisují starou smlouvu. Je pravdou, že devět z těchto deseti přikázání je v různých podobách přeneseno ze staré smlouvy do nové smlouvy, ale nikdy jako desatero. Když totiž mluvíte o desateru, mluvíte o staré smlouvě a stará smlouva je smlouva skutků, která vás pošle do pekla.

Otázka:

Jak tedy reagovat na reformovanou teologii, která se odvolává na to, že desatero je citováno v Novém zákoně?

Odpověď:

Jsem svoboděn ode všech, ale učinil jsem se otrokem všech, abych mnohé získal. Židům jsem byl židem, abych získal židy. Těm, kteří jsou pod zákonem, byl jsem pod zákonem, abych získal ty, kteří jsou pod zákonem – i když sám pod zákonem nejsem. Těm, kteří jsou bez zákona, byl jsem bez zákona, abych získal ty, kteří jsou bez zákona – i když před Bohem nejsem bez zákona, neboť mým zákonem je Kristus. (1K 9,19–21)

Pavel nám zde předkládá svou evangelizační strategii. Když půjde sdílet svou víru s židem, který si myslí, že zákony ohledně jídla stále platí, nevezme ho do restaurace, kde se griluje vepřové, i když má Pavel svobodu se jít do takové restaurace najíst. My věřící už nejsme pod starou smlouvou. Je to verze zákona, která je spjata se starou smlouvou. Pavel v epistolet Galatským tvrdí, že když převeźmete obřizku ze starozákonní doby, musíte převzít i zbytek Mojžíšova zákona. A když přenesete celý Mojžíšův zákon, přenášíte smlouvu skutků. A na to Pavel říká, že když to uděláte, odpadnete od milosti. Protože v takovém případě by spasení záviselo na dokonalé poslušnosti. Jak říká Pavel v 1. Korintským 9, už není pod mojžíšovskou smlouvou. Když došla starozákonní doba do bodu Ježíšova kříže, byl to konec verze Božího zákona pro dobu staré smlouvy. Pavel říká: Nemyslete si, že nejste bez zákona, já jsem pod zákonem, pod Kristovým zákonem, což je jiná verze Božího zákona pro novozákonní dobu. Ta s sebou nese jistou část mojžíšovské smlouvy, která nemá autoritu, protože byla součástí mojžíšovského zákona, ale má autoritu, protože je nyní součástí Kristova zákona.

Otázka:

Co byste řekl k tomu, že je zákon pro nevěřící a hříšné lidi? Co to znamená pro nás?

Odpověď:

Když jsem odcházel do Makedonie, žádal jsem tě, abys dále zůstal v Efezu a nikomu nedovolil učit odchylným naukám a zabývat se bájelemi a nekonečnými rodokmeny, které vedou spíše k jalovému hloubání než k účasti víry na Božím záměru. Cílem našeho vyučování je láska z čistého srdce, z dobrého svědomí a z upřímné víry. Od toho se někteří odchyli-li a dali se na prázdné řeči. Chtějí být učiteli zákona a nechápou ani svá vlastní slova, ani podstatu toho, o čem s takovou jistotou mluví. Víme, že zákon je dobrý, když ho někdo užívá správně, a je si vědom, že zákon není určen pro spravedlivého, nýbrž pro lidi zlé a neposlušné, bezbožné a hříšníky, pro lidi bohaprázdné a světské, pro ty, kdo vztáhnou ruku proti otci a matce, pro vrahy, smilníky, zvrhlíky, únosce, lháře, křivopřísežníky, a co se ještě přičí zdravému učení podle evangelia slávy požehnaného Boha, které mi bylo svěřeno. (1Tm 1,3–11)

První otázka je, o jaké verzi zákona tedy Pavel mluví? O mojžíšovském zákoně nebo o Kristově zákoně? Jaký verš říká, o jakou verzi jde? Verš 10–11: „... a co se ještě přičí zdravému učení podle evangelia slávy požehnaného Boha, které mi bylo svěřeno.“ Pavel odkazuje na verzi zákona, který je součástí jeho služby. Pavel se stal věřícím po letnicích, proto tedy mluví o Kristově zákonu. V 1. Korintským 9 přece řekl, že Mojžíšův zákon není verze zákona, pod kterou slouží. Ve verši 9 však říká, že zákon není pro věřící, ale pro nevěřící. Co to znamená? To znamená, že prvotním účelem zákona je říkat nevěřícím, že potřebují Spasitele. Pro věřícího není zákon to nejdůležitější.

To, co proměňuje věřícího, není zákon Kristův, ale Duch svatý. Pro věřícího je zákon druhotný, pro nevěřícího je zákon nejdůležitější. Proto když chci změnit váš život, vaše chování, nebudu mluvit jen o zákoně Kristově, protože když nejste opravdový věřící a nemáte nové srdce, zákon Kristův s vámi nic neudělá, jen vás zhorší. A vy se možná ptáte: Jak by mě mohl učinit horším člověkem? Pojdme do Římanům 7,5. Tady Pavel popisuje, co se stane, když zákon konfrontuje nevěřící srdce:

Když jsme byli v moci hříchu, působily v nás vášně podněcované zákonem a nesly ovoce smrti. (Ř 7,5)

Když tedy Boží zákon konfrontuje nevěřící srdce, vyvolá v něm ještě větší vzdor. Jako potomci Adamovi se rodíme do tohoto světa jako ti, kdo nenávidí Boha. Jsme od přirozenosti vzbouřenci proti Bohu, a tak když jsme konfrontováni s Božím zákonem, jen to podnítí naši vzpouru a hřešíme více, ne méně. Není to chyba zákona – zákon je dobrý, ale naše srdce jsou zlá. Jaká je tedy historická ilustrace této pravdy? Podívejme se do Římanům 5,20, protože jsme tam obviňováni z Adamova hříchu:

K tomu navíc přistoupil zákon, aby se provinění rozmohlo. A kde se rozmohl hřích, tam se ještě mnohem více rozhojnila milost. (Ř 5,20)

Když tedy dal Bůh Izraeli na hoře Sínaji desatero, stali se z nich lepší nebo horší lidi? Určitě horší, protože byli Božím obrazem nevěřícího lidu. Když Boží zákon konfrontuje nevěřící srdce, vzpoura roste a my hřešíme ještě víc. Izrael je

toho příkladem, proto byli dočasným nevěřícím obrazem Božího lidu.

Otázka:

Když tedy mluvíme s nevěřícím člověkem a zvěstujeme mu evangelium, myslím, že je dobré mu ukázat starozákonní přikázání, aby pochopil, že je přestupuje, ale Pán Ježíš v kázání na hoře jde dál:

Slyšeli jste, že bylo řečeno otcům: „Nezabiješ! Kdo by zabil, bude vydán soudu.“ Já však vám pravím, že již ten, kdo se hněvá na svého bratra, bude vydán radě; a kdo svého bratra zatracuje, propadne ohnivému pecku. (Mt 5,21–22)

To znamená, že Kristův zákon míří mnohem hlouběji do srdce. Vrátime-li se k 1. Timoteovi, o jakém zákoně se hovoří pro potřeby evangelizace – o desateru nebo o kázání na hoře?

Odpověď:

Nejprve se podívejme na dvě místa v Písmu.

Děti, poslouvejte své rodiče, protože to je spravedlivé před Bohem. „Cti otce svého i matku svou“ je přece jediné přikázání, které má zaslíbení: „aby se ti dobře vedlo a abys byl dlouho živ na zemi.“ (Ef 6,1–3)

Tady mluvíme o pátém přikázání. Předpokládejme, že máte doma odbojníka teenagera a vy ho konfrontujete: Ty nás neposloucháš, ale Bůh říká, že to máš dělat, protože je to páté přikázání. Předpokládejme, že váš odbojník není věřící, ale když dříve chodil do sboru,

dobře poslouchal, a tak reaguje: Tati, nepopírám, že vám vzdoruji, ale chci zdůraznit, že páté přikázání nemá nad mým životem žádnou autoritu, protože je součástí souhrnu Božích přikázání, která pozbyla svou platnost Kristovým křížem. A táta řekne: Synu, máš pravdu, špatně jsem těchto deset přikázání vložil, ony nepatří do nové smlouvy. Ale Kristův zákon přenesl páté přikázání do novozákonní doby. Nyní má autoritu, protože je součástí Kristova zákona, a proto jsi před Bohem vinen. Není vinen porušením desatera, ale je vinen porušením Kristova zákona.

Nyní se podívejme na kázání na hoře.

Slyšeli jste, že bylo řečeno: „Milovati budeš bližního svého a nenávidět nepřitele svého.“ Já však vám pravím: Milujte své nepřátele a modlete se za ty, kdo vás pronásledují, abyste byli syny nebeského Otce; protože on dává svému slunci svítit na zlé i dobré a déšť posílá na spravedlivé i nespravedlivé. Budete-li milovat ty, kdo milují vás, jaká vás čeká odměna? Což i celníci nečiní totéž? A jestliže zdravíte jenom své bratry, co činíte zvláštního? Což i pohané nečiní totéž? Buďte tedy dokonalí, jako je dokonalý váš nebeský Otec. (Mt 5,43–48)

Jsou dva způsoby, jak se kázání na hoře vykládá. Smluvní teologie říká, že Ježíš zde znovu potvrzuje přikázání ze staré smlouvy, protože je farizeové překryli a nikdo jim nerozuměl. Novosmluvní teologové by řekli, že to není pravda. Ježíš přichází jako nový zákonodárce a pozdvihuje zákon do vyšší úrovně, na jaké ve Starém zákoně nebyl. Tento oddíl z Písma to docela jasně dokládá.

Je pravda, že přikázání „miluj bližního svého jako sám sebe“ se poprvé nachází v Leviticu 19,18. Ale při srovnání Mojžíšovského a Kristova zákona se liší definice bližního. Pojdme si spolu projít Numeri 35,6–34. Zde máme popis útočištného města. Bůh ustanovil útočištná města – tři na západ od Jordánu a dvě na východ od Jordánu. Byla zde pro případy, kdy člověk někoho neúmyslně zabil. Například když Izraelec s někým kácel stromy a sekera mu vyletěla z ruky a zabila toho druhého člověka, existovala v Izraeli instituce krevní msty, aby mohla rodina pomstít někoho, komu bylo ublíženo. Pokud se člověku podařilo včas utéct do útočištného města, nesměla ho postihnout krevní msta. Ale když se k němu rodina postiženého dostala před jeho útekem, mohla ho zabít, aniž by to byl hřích. V tomto případě nepředstavoval tento člověk pro postiženou rodinu bližního. Ale řekněme, že ten člověk do města stihl utéct, dostal se k soudu a byl prohlášen za nevinného. Přesto musel zůstat uvnitř hradeb útočištného města až do smrti velekněze. Pokud během té doby vyšel za brány města a krevní mstitelé tam číhali, aby ho zabili, nebyl to hřích. Nebyl pro ně bližním. Musíme také pamatovat na Jozua a město Jericho. Bůh mu řekl, aby Izraelci vybili všechny – muže, ženy i děti. Kenaanci nebyli pro Izraelce bližními. Definice bližního pod mojžíšovským zákonem byla omezená. Když se však ukázal Ježíš, definici rozšířil. Nyní zahrnuje i vaše nepřátele, a to se velmi liší

od mojžíšovského zákona. Přesně to se odehrává v Matoušovi 5. Ježíš přenáší lásku k bližnímu na zcela novou úroveň. Neboť pod mojžíšovskou smlouvou nebyl izraelský národ nucen milovat své nepřátele.

Otázka:

Je to tedy tak, že když mluví Ježíš o Samaritánovi nebo o tom, že máme nepříteli dát napít nebo najíst, rozšiřuje tím definici bližního?

Odpověď:

Ano, pod Kristovým zákonem je tato definice daleko širší než pod mojžíšovským. Pamatujte, že pod smluvní teologií existuje sylogismus, který se týká Božího zákona. Sylogismus je logické tvrzení, kdy je jeden z výroků vyvozen z ostatních předpokladů. První tvrzení je, že je Boží zákon založen na Božím charakteru. Druhé tvrzení je, že se Boží charakter nemění. Z toho vyplývá, že se ani Boží zákon nemění. Všichni chápeme, že se Boží charakter nemění, ale jeho zákon se mění. Co bylo hříchem pod starou smlouvou, není nutně hříchem pod novou smlouvou. Příklady:

V něm je náš pokoj, on dvojnásobně spojil ujedno, když zbořil zeď, která rozděluje a působí svár. Svou obětí odstranil zákon ustanovení a předpisů, aby z těch dvou, z žida i pohana, stvořil jednoho nového člověka, a tak nastolil pokoj. Oba dva usmířil s Bohem v jednom těle, na kříži usmrtil jejich nepřátelství. Přišel a zvěstoval pokoj, pokoj vám, kteří jste dalecí,

i těm, kteří jsou blízcí. A tak v něm smíme obojí, židé i pohané, v jednotě Ducha stanout před Otcem. (Ef 2,14–18)

V novozákonní době učinil Pán Bůh novou verzi Božího lidu. Mojžíšovský zákon něco takového nedovoluje. Apoštol Pavel nazývá mojžíšovský zákon zdí nepřátelství, protože odděluje Izrael od všech pohanů okolo. Mojžíšovský zákon tedy umožňuje jen jednu verzi Božího lidu. V novozákonní době máme novou verzi lidu. Jsou to většinou pohané s ostatkem židů. Nebudou to většinou etnickí Židé, a Mojžíšův zákon je mimo. Proto musí být zrušen. Kristův zákon přináší novou verzi Božího lidu. Přečtěme si Židům 7,12, kde se mluví o kněžství:

Avšak mění-li se kněžství, nutně nastává i změna zákona. (Žd 7,12)

Mojžíšův zákon ustanovil áronovské kněžství. Museli jste se narodit do kmeny Lévi, do rodiny Árona, museli jste být muž a muselo vám být 30–50 let. A když jste splňovali tyto požadavky, mohli jste se stát knězem. Víra s tím neměla co dělat. Ale s Kristem přichází i nové kněžství. Je knězem podle melchisedecheva řádu, což znamená, že jeho kněžství ve skutečnosti něco koná. Starozákonní kněžství je jen předobraz, nic nekoná. Ale kněžství Ježíše Krista tvoří nový lid. Mojžíšovský zákon nedovoluje novou verzi Božího lidu, proto se musel zákon změnit, neboť mojžíšovský zákon stál v cestě tomu, co chtěl Bůh vykonat skrze Ježíše. Boží charakter se tedy nikdy nemění, ale jeho zákon ano.

Otázka:

Nemáme brát jako příklad, že se novozákonní církev shromažďovala prvního dne týdne, tedy v neděli?

Odpověď:

Musíme se podívat na dvě věci. První je, jakým způsobem vykládáme Bibli. Je apoštolský příklad to samé jako zákon? Ne. Co si tedy potřebujeme zodpovědět, když máme v Písmu příklad? Musíme se zeptat, co máme s tímto příkladem dělat. Potřebujeme si položit otázku: Chce Bůh, abych tento příklad napodoboval, nebo je to jen příklad? Vyučující části Písma mají vykládat ty části Písma, kde se nachází příklady. Musíme se tedy zeptat, co nás vyučující části Písma učí o svatých dnech. V Novém zákoně máme čtyři texty, jak s těmi oddělenými dny nakládat:

Někdo rozlišuje dny, jinému je den jako den. Každý necht má jistotu svého přesvědčení. Kdo zachovává určité dny, zachovává je Pánu. Kdo jí, dělá to Pánu ke cti, neboť děkuje Bohu; a kdo nejí, dělá to také Pánu ke cti, neboť i on děkuje Bohu. (Ř 14,5–6)

Pavel říká, že když chceš mít některé dny za svaté, je to v pořádku. Například Velikonoce jako oslavu vzkříšení. Nemůžeme však nabýt přesvědčení, že Bůh tyto dny považuje za zvláštní, neboť tomu tak není. V novozákonní době neexistují jednotlivé svaté dny, každý den je svatý. Je to daleko radikálnější než to, co existovalo pod mojžíšovskou smlouvou. Když chcete tedy slavit Vánoce jako den

narození Krista k Boží slávě a oslavě Krista, pak je to v pořádku. Nechcete-li je slavit, je to také v pořádku, protože ani Bůh nepovažuje tyto dny za oddělené.

Nikdo tedy nemá právo odsuzovat vás za to, co jíte nebo pijete, nebo kvůli svátkům, kvůli novoluní nebo sobotám. To všechno je jen stín budoucích věcí, ale skutečnost je Kristus. (Ko 2,16–17)

Pavel popisuje svaté dny Mojžíšova zákona. Říká: nenechte se nutit tyto dny dodržovat, protože byly jenom stínem díla Ježíše Krista. Nyní po smrti Ježíše Krista na kříži už nežijeme v době předobrazů, žijeme v době naplnění a zde neexistují žádné zvláštní dny. Jsou to vyučující nástroje. Sabat byl den odpočinku, kdy se nepracovalo. Ale šlo o předobraz spasení – my už nepracujeme, Ježíš za nás pracoval na kříži. Nyní, když už kříž přišel a my už nepotřebujeme stín, máme to, na co stín ukazoval. Už tedy nepotřebujeme žádný svatý den.

Dříve jste však neznali Boha a byli jste otroky bohů, kteří ve skutečnosti bohy nejsou. Nyní jste však Boha poznali; lépe řečeno: byli jste od Boha poznáni. Jak to, že se zase navracíte k těm bezmocným a ubohým mocnostem a chcete se jim dát znovu do otroctví? Dodržujete ustanovení pro dny a měsíce, období a roky! Bojím se, aby úsilí, které jsem vám věnoval, nebylo nakonec nadarmo. (Ga 4,8–11)

Pokud se domníváte, že dnes existují svaté dny, vracíte se zpět do starozákonní doby. V Kristově zákoně nejsou žádné oddělené dny. Úterky jsou stejně svaté jako neděle. Potřebujete oslavovat Boha v úterý stejně jako v neděli. Nezáleží

na tom, kdy se scházíte, prostě se musíte scházet. Bohu je to jedno, zákon Kristův nám v této oblasti dává svobodu.

Ocitl jsem se ve vytržení ducha v den Páně, a uslyšel jsem za sebou mocný hlas jako zvuk polnice... (Zj 1,10)

Kdybyste byli mezi původními posluchači Zjevení, když apoštol Jan mluvil o „dnu Páně“, jak byste tomu rozuměli? Je označení „den Páně“ užito v knize Skutků? Ne. Podívejme se do Izajáše:

Hle, přichází den Hospodinův, nelítostný, s prchlivostí a planoucím hněvem, aby zemí změnil v spoušť a vymýtil z ní její hřích. (Iz 13,9)

V kontextu se jedná o to, že Bůh přivádí soud na Babylón. Den Hospodinův je zde dnem soudu. Tak je „den Páně“, den Hospodinův, užit ve Starém zákoně. Ale co použití v Novém zákoně?

Není nutné, bratří, psát vám něco o době a hodině. Sami přece dobře víte, že den Páně přijde, jako přichází zloděj v noci. (1Te 5,1–2)

V 1. a 2. Tesalonickém označuje „den Páně“ druhý příchod Pána Ježíše. Právě jsme prošli všechna použití „dnu Páně“ v Písmu. Pokud byste tedy byli původními posluchači apoštola Jana a Jan prohlásil, že v „den Páně“ byl na ostrově Patmos, Starý zákon by řekl, že jde o den soudu. Jediné užití tohoto sousloví mimo Zjevení je v Tesalonickém, kde se mluví o druhém příchodu. Všechny vyučující pasáže jsou tedy negativní, pokud jde o to, zda se jedná o den v týdnu. Poslední, co by vás mělo napadnout, je, že šlo o neděli. Jako původní posluchači

bychom došli k tomu, že měl Jan na ostrově Patmos vidění o druhém příchodu Pána Ježíše Krista. Tohle je příklad, jak nechat Písmo, aby vykládalo Písmo, a nevčítat do něj něco, co tam není. Jsme ovlivněni kulturou, tvrdíme-li, že zde den Páně představuje neděli. To platí zejména o Americe. Teologicky totiž vycházíme z puritánů, a puritáni vyznávali smluvní teologii, kde neděle byla křesťanskou sobotou. Domnívám se, že se mýlili, i když to byli velcí věřící. Zákon však nechápali správně. Novosmluvní teologie říká, že jsme pod novou verzí Božího zákona pro novozákonní období. Mojžíšovský zákon jako celek je pryč. Desatero přikázání shrnuje požadavky staré smlouvy. Pokud tedy by se v mém městě hlasovalo, jestli v každé škole vyvěsit na zeď desatero přikázání, souhlasil bych? Ne, protože to není shrnutím toho, co po nás Bůh chce v novozákonní době.

„Nové přikázání vám dávám, abyste se navzájem milovali; jako já jsem miloval vás, i vy se milujte navzájem. Podle toho všichni poznají, že jste moji učedníci, budete-li mít lásku jedni k druhým.“ (J 13,34–35)

To je shrnutím Kristova zákona. Desatero přikázání je souhrnem mojžíšovského zákona.

Takto se tedy novosmluvní teologie odlišuje od smluvní teologie v oblasti zákona.

*Překlad: Jan Suchý
Redakčně zkráceno*

V ŠESTI DNECH (1. ČÁST)

Andy Banton

Obáváte se, že se do církve vkrádá jedno slovo? Není to slovo „rakovina“, které v dnešní době stále více vstupuje ve známost. Jde o jiné slovo, které by se nemělo objevovat v blízkosti našich církví, nakladatelství, teologických seminářů nebo misijních agentur. Mám na mysli slovo „kompromis“, kompromis na úkor pravdy.

Kompromis zcela tupí Pána a prokazuje medvědí službu věci evangelia. Křesťané se stále častěji dopouštějí kompromisu v otázce původu. Někteří křesťané by totiž rádi spojili evoluci s učením Bible. Takový sňatek by však měl být okamžitě anulován. Darwinova evoluce se v Bibli nenachází, protože tato vědecká teorie o původu prostě není pravdivá.

Původ

Genesis je základní knihou Bible. Genesis znamená „počátek, původ“. Z ní vycházejí a v ní se nacházejí všechny hlavní nauky Božího slova. Podkopeme-li základy, podkopeme všechno (Ž 11,3).

Známý apologeta Ken Ham varuje: „Jakmile se jednou pootevrou dveře kompromisu, byť jenom trochu, další generace je rozrazí dokořán. V konečném důsledku tento kompromis významně

přispěl ke ztrátě autority Bible v našem západním světě.“

Genesis 1 nám říká, co Bůh udělal na počátku. Bůh nám oznamuje, že ke stvoření vesmíru použil „nadpřirozené prostředky“ a že to trvalo pouhých šest dní.

Většina evangelikálních církví, misijních agentur a teologických seminářů má prohlášení nebo vyznání víry. Jedná se o písemné dokumenty, v nichž je uvedeno, čemu věří. Každý z těchto subjektů prakticky bez výjimky uvádí, že považuje Bibli za svou jedinou a konečnou autoritu.

Platí to však i v otázce stvoření? Jsme skutečně ochotni říct, že pokud jde o stvoření světa, řídíme se tím, co říká Bible? Nebo se proviňujeme, když se skláníme před autoritou jiných, kteří mají zdánlivě „pádne“ důkazy, že Bible přece nemůže učit to, co očividně učí? Cítíme se nuceni nově interpretovat Bibli, abychom se přizpůsobili takzvaným vědeckým odborníkům?

Hlasitě se tvrdí, že Země je „jistě“ stará miliardy let, a proto Genesis 1 prostě nelze chápat doslovně. Metody datování hornin a zkamenělin jsou pak první instancí, kde se to snaží dokázat.

Při pečlivém zkoumání těchto datovacích metod však zjistíme, že jsou založeny na předpokladech, které nelze ověřit a které přitom mají veliký dopad na výsledek. Ve skutečnosti neexistuje žádný jistý způsob, jak cokoli datovat, pokud nemáme svědectví očitého svědka nebo

písemný záznam očitého svědka. Přesně za to se považuje Bible.

Každý křesťan si musí uvědomit, že v současnosti je k dispozici obrovské množství důkazů, že změny, které se na této planetě odehrály, nepotřebovaly předlouhé věky. Jedním z příkladů je ostrov u pobřeží Islandu zvaný Surtsey. Vypadá, jako kdyby se vyvíjel miliony let, ale existuje teprve od roku 1963.

Nezapomínejme také, že pokud jde o další „authority“, jsou to omylní, padlí muži a ženy, kteří nevědí všechno, a navíc neustále mění své názory. Držme se tedy Slova toho, který je neomylný, nekonečný, vševědoucí a který se nikdy nemění. Zde je šest jednoduchých argumentů, které nás k tomu povzbudí.

Matematický argument

Možná jste si všimli, že se výpočet stáří Země pravidelně mění. Vědci zjišťují, že věci, které dříve považovali za jednoduché, jsou ve skutečnosti velmi složité. Proto musí být doba potřebná k jejich změně v něco složitějšího ještě delší. Nejnovější odhadované stáří země se pohybuje kolem 4,6 miliardy let.

Takže pro ty, kdo chtějí vykládat dny stvoření v 1. knize Mojžíšově jako šest extrémně dlouhých časových období, která se odehrála před příchodem člověka na svět, bychom měli 4,6 miliardy let rozdělit na šest dílů. To nám dává 766 milionů let, které představují každý den. Tato teorie je známá jako „the day age theory“ (teorie dlouhých věků).

Biblický text říká, že třetího dne stvořil Bůh rostliny a stromy (Genesis 1,11–13). Znamená to tedy, že Bohu trvalo 766 milionů let, než je stvořil? Novozákonní autoři nám říkají, že Pán Ježíš během okamžiku proměnil několik chlebů a ryb v množství, které nasýtilo více než 5 000 lidí. Pouhým slovem proměnil vodu ve víno, uzdravil lidi z malomocenství, ochrnuté přiměl chodit a mrtvé lidi znovu vzkřísil k životu.

Můžeme oprávněně uvažovat takto: „Nepřivedl-li Bůh slovem trávu a stromy k existenci, pak možná ani Kristus ve skutečnosti neudělal to ostatní.“ Pokud se nadpřirozené aspekty první knihy Bible ukáží jako nepravdivé, pak jsou možná nepravdivé i všechny ostatní zázraky. Pokud není pravdivý jeden, jak si může být někdo jistý, že jsou pravdivé ty ostatní?

Užitečná malá kniha, kterou napsal dr. Robbie Gurney, se nazývá *Six day creation: does it really matter?* (Stvoření v šesti dnech: záleží na tom?). Odpovědí na tuto otázku je rozhodné „ano“, jak kniha jasně ukazuje.

V Genesis 1,14 se hovoří o dnech a pak o letech. Pokud však dny neznamenají dny a každý den údajně znamená 766 milionů let, jak dlouhý je tedy rok? V Genesis 1 se píše, že Adam byl stvořen šestého dne, a v Genesis 5,5 se uvádí, že Adam zemřel ve věku 930 let.

Kdysi jsme s manželkou četli našim čtyřem dětem sérii knih *The mister men* (Mužičci). Dodnes se velmi dobře prodávají. Jsou v nich postavičky jako pan

Silák, pan Šklíba a pan Bumpa, aby-
chom jmenovali alespoň některé. Jeden
z nich se jmenuje také pan Nesmysl. Žije
v lodi na stromě na místě zvaném „země
nesmyslů“, kde je sníh žlutý!

Když dny neznamenají dny, a proto
ani roky nemohou znamenat roky, jsme
s panem Nesmyslem v zemi nesmyslů.
Jak napsal Joel Beeke: „Pokud mohou
prostá slova tak snadno nabývat alego-
rických nebo alternativních významů,
takže neznamenají to, co prostě uvádě-
jí, jak máme vědět, co cokoli znamená?“

Někteří se rádi odvolávají na 2. list Pe-
trův 3,8 a říkají: „Pozor, tam se píše, že
u Pána je jeden den jako tisíc let.“ Ano,
to tam opravdu stojí. Bylo by však třeba,
aby jeden den byl jako 766 milionů let,
nejen jako tisíc let – a to se tam nepíše!

Historický argument

Pokud není Genesis 1 historický záznam,
musí nás to vést k zamyšlení nad texty
Písma svatého, které následují. Kde začí-
ná být biblické vyprávění historií? A kdo
má právo o tom rozhodnout? U Adama
a Evy? Možná Abrahamem a Izákem?
Nebo snad až Elijáš a Eliša? Nebo Ezdráš
a Nehemjáš?

Nebo je možné, že dějiny začínají až
v Novém zákoně. Tedy Marií a Josefem?
Nebo dokonce Pavlem a Barnabášem?

Richard Dawkins před několika lety
v pořadu na Channel 4 nazvaném *The ro-
ot of all evil* (Kořen všeho zla) řekl: „Po-
stoj, umírněných mi připomíná někoho,
kdo balancuje na plotě. Napůl věří Bibli,

ale jak se rozhodne, kterým částem věřit
doslova a které jsou jen alegorické?“

Chceme-li opět získat jistotu, musí-
me se vrátit k Bibli, naší nejvyšší autoritě.
Má-li se nám dostat opovržení Richarda
Dawkinse, snášejme ho za to, že se dů-
sledně držíme Písma, ne za to, že jeho
části popíráme.

Bible si nenárokují nic menšího, než
že je to neomylné Slovo živého Boha.
Nacházíme v ní Žalm 119. Tento nej-
delší žalm velebí zázrak Božího slova.
Ve 160. verši žalmista říká:

„Souhrn tvého slova je pravda.“ (Pavlík)

Jakou z toho máme mít radost! Může-
me věřit tomu, co říká, od první strany,
první kapitoly a prvního verše.

Někdo by však mohl namítnout: „Ale
může být Bible pravdivá, a přitom neod-
povídat historii?“ Nuže, poslechněte si
slova Zachariáše, který o Bohu v Luká-
šově evangeliu 1,70 prohlásil:

*„... jak promlouval ústy svých svatých pro-
roků, kteří byli od počátku světa.“ (Pavlík)*

Genesis je historie od počátku.

Bůh nikdy nelže. Je nemožné, aby lhal.
Nikdy také neuvádí v omyl. Předkládá
nám fakta. A velká historická fakta jsou,
že Bůh stvořil dokonalý svět, přesně jak
řekl. My jsme to pokazili, přesně jak ře-
kl. Poslal Spasitele, přesně jak řekl. Ten-
to Spasitel zemřel místo druhých a vstal
z mrtvých, přesně jak řekl. Musíme v něj
věřit, chceme-li poznat spasení, přesně
jak řekl.

*Přeložila Julie Petrecká
z www.evangelical-times.org*

T. GOODWIN A B. PALMER – CO SE DĚJE, KDYŽ SE MODLÍM

Radim Světlík

I. O autorech

Benjamin Morgan Palmer (1818–1902) se narodil v jihokarolínském městě Charleston. Jeho život je charakterizován silným zájmem o studium teologie, který ovšem nepředstavoval náhradu ryzí zbožnosti. V mládí studoval na školách *Amherst College*, *Georgijské univerzitě* a na Columbijském teologickém semináři. V letech 1841–1842 sloužil v presbyterním sboru ve městě Savannah, stát Georgia. Posléze se věnoval dvanáct let službě v presbyterním sboru v jihokarolínském městě Columbia. Během tohoto období pokračoval ve studiu teologie. Roku 1852 obdržel doktorát (DDiv) na *Oglethorpe University*. Později, roku 1870, získal profesuru v oboru teologie (LL.D) na *Westminster College* ve městě Fulton, stát Missouri. Nejdelší úsek svého života strávil pastorační službou v presbyterním sboru v New Orleans, stát Louisiana (1856–1902).

Benjamin M. Palmer byl již za svého života považován za vlivného kazatele, moudrého, pokorného a soucitného rádce a muže modlitby. Zakusil mnohé

životní těžkosti. Manželka, s níž se roku 1841 oženil, mu v roce 1888 zemřela doslova v náručí. Nedlouho předtím manželé Palmerovi ztratili syna a čtyři dcery. Ani samotný B. M. Palmer se nevyhnul tragickému konci. V pokročilém věku (84 let) byl na ulici v New Orleans sražen jedoucím automobilem. Následkům zranění brzy nato podlehl. Je pochován na hřbitově *Metairie Cemetery* v témže městě.

Zajímavou kuriozitou je skutečnost, že Benjamin M. Palmer otevřeně hájil zájmy jihoamerické nezávislosti. Neodmítal dokonce ani otroctví, přestože pravděpodobně v umírněné podobě. V průběhu americké občanské války (1861–1865) často kázal vojákům jihoamerické konfедераční armády. Byl zajat zneprátelenými jednotkami severoamerické Unie. Na konci války, po porážce vojsk jižní Konfederace, byl však propuštěn na svobodu. Vrátil se zpět do New Orleans. Usiloval o obnovení válkou zdevastovaného sboru a sloužil zde až do své smrti roku 1902.

Thomas Goodwin (1600–1680) se narodil do prostředí věřící rodiny žijící v anglickém městě Rollesby. Thomasovi rodiče, Richard a Katherine Goodwinovi, se snažili svého syna vychovávat ve zbožnosti již od útlého věku. Ve věku třinácti let zahájil svá studia na *Christ's College* v Cambridgi. Zde se zaměřil především na zdokonalování rétoriky a znalostí v oblasti arminiánské teologie. Jeho přáním bylo stát se populárním

kazatelem. Roku 1617 obdržel bakalářský titul a později, roku 1619, v rámci studia na *St. Catharine's Hall*, také magisterský titul.

Kazatelští kolegové v Cambridgi Goodwinovi vytykali jeho povrchní řečnický styl a upozornili ho na nedostatky arminiánského učení. V té době se v univerzitním prostředí setkal s významnými puritánskými teology a kazateli Richardem Sibbesem (1577–1635) a Johnem Prestonem (1587–1628). Dne 2. října 1620, na základě Sibbesova kázání, došel T. Goodwin k pravému pokání a obrácení. Od roku 1625 působil jako ordinovaný kazatel sboru *Trinity Church*. Roku 1639 byl nucen odcestovat do Nizozemí. Popudem mu byl nátlak tehdejšího anglikánského arcibiskupa Williama Lauda (1573–1645), který vyžadoval podřízenost všech duchovních v rámci svých ekumenických a protikalvinistických snah. William Laud byl nakonec své funkce zbaven a Thomas Goodwin se na výzvu parlamentu vrátil roku 1641 do rodné země. Poté působil jako lektor univerzity v Oxfordu a později se stal také kancléřem *Magdalen College*. Ve své kazatelské a učitelské praxi se Thomas Goodwin držel především pravdy Písem a kalvinistického učení. Spolu s dalšími osobnostmi nezávislých sborů sestavil znění *Savojského prohlášení* (1658), jež vychází z *Westminsterského vyznání víry* (1646). Toto prohlášení vstoupilo ve známost jako stěžejní dokument britského kongregacionalismu (později i amerického).

Roku 1660 se vlády v Británii ujal král Karel II. Stuart. V té době začal vliv puritánů poněkud slábnout. T. Goodwin byl nucen Oxford opustit. Spolu s většinou členů svého sboru se přesunul do Londýna. Poslední léta svého života věnoval Thomas Goodwin kázání, pastorační a spisovatelské činnosti. Zemřel roku 1680 ve věku osmdesáti let.

II. O knize

Modlitba – zeptáte-li se křesťanů okolo sebe, zda je modlitba v životě věřícího důležitá, většina z nich bez váhání odpoví, že ano. Nicméně položíte-li jim otázku jako např.: „Co je to modlitba?“ „Jaký má význam?“ „Jak se správně modlit?“ anebo „Kolik času denně věnujete modlitbě?“ „Co se ve skutečnosti děje, když se modlíme?“ dostane se vám rozpačitých, nejistých, či dokonce pohoršených odpovědí.

Umění modlitby je dnešními křesťany naneštěstí opomíjeno. Stává se z něj nevíтанá rutina – činnost, kterou musíme přetrpět. Připadá nám nudná a mnohdy i zbytečná. Nenechme se ovšem tímto postojem zmást! Naši předkové dobře věděli, kolik požehnání a užitku s sebou modlitba přináší. Vyvětrejme své modlitební komůrky! Pánové Benjamin M. Palmer a Thomas Goodwin nám v tom pomohou.

První část knihy obsahuje myšlenky Benjamina M. Palmera (str. 7–79). Poměrně podrobně, nikoli však složitě, popisuje proces modlitby. Jinými slovy

hovoří o tom, co je součástí modlitby a k čemu během ní dochází. B. M. Palmer rozděluje modlitby na několik základních druhů: 1) modlitby uctívání a chvály (str. 12–17), 2) všeobecné prosby a díkůvzdání (str. 18–23), 3) modlitby pokání a prosby o milost (str. 24–28) a 4) modlitby přímluvné (str. 29–32). Uvedená kategorizace není zcela vyčerpávající. Modlitba pochopitelně rovněž nemá striktně stanovené rozhraní. Málodky se modlíme způsobem, v němž se neprolíná vícero druhů modliteb současně. Autor se proto nesnaží modlitbu mechanicky vymezovat, pouze poukazuje na skutečnost, že zahrnuje pestrou škálu nejrůznějších, vzájemně souvisejících funkcí. Palmer se dále zběžně věnuje duchovnímu užítku a požehnání z modlitby plynoucímu (str. 33–44), které v druhé části knihy podrobněji líčí Thomas Goodwin. Druhá polovina Palmerova pojednání je svým způsobem unikátní. Hovoří o tom, jak se modlitba týká osob Boží Trojice, což není v současné literatuře na téma modlitby příliš běžné. Přestože patří doktrína Boží trojjedinosti k obtížněji pochopitelným atributům Boží podstaty, je většině křesťanů poměrně dobře známá. Nicméně přemýšleli jste někdy o tom, jakou roli hrají v procesu modlitby jednotlivé osoby Boží Trojice? Pokud ne, Benjamin M. Palmer vám tuto skutečnost krátce ozřejmí. Dozvíte se nejenom o vztahu Boha Otce (str. 45–50) a Boha Ducha svatého k modlitbě (str. 61–64), nýbrž především o roli Pána Ježíše Krista,

jenž v modlitbě zaujímá pozici proroka (str. 51–53), velekněze (str. 54–57) a krále svého lidu (str. 58–60). V poslední části svého pojednání se B. Palmer věnuje třem zajímavým otázkám: 1) Zda-li může horlivá modlitba dovést člověka k fanatismu (str. 70–73), 2) zdali není modlitba v rozporu s vědeckým poznáním (str. 74–76) a 3) zdali se smí k Bohu modlit také nevěřící lidé (str. 77–79). Odpovědi vás možná překvapí.

Druhá část knihy obsahuje myšlenky Thomase Goodwina. Poskytuje odpovědi na celou řadu zajímavých otázek, které se s modlitbou pojí. Některé z nich jste si již v průběhu svého života pravděpodobně položili. T. Goodwin hovoří například o tom, že bychom měli být schopni jakožto církve rozpoznat Boží odpovědi na modlitby (str. 86–88). Ukazuje nám, jak můžeme v modlitbě rozpoznat Boží záměry (str. 89–90). Zkoumá, jakým způsobem Bůh vyslýchá naše modlitby za příbuzné (str. 91–94) nebo zdali je modlitba schopna zvrátit běh událostí (str. 95–96). Praktické myšlenky bezesporu obsahují kapitoly pojednávající o pomoci, kterou nám Bůh v modlitebním úsilí poskytuje (str. 97–101,) a o postoji našich srdcí během modlitby (str. 102–104). Z těchto kapitol je zřejmé, že bychom k modlitbě neměli přistupovat ledabyle a bez postoje sebezpytování, jelikož to, co se jeví jako působení Božího ducha, či to, co sami považujeme za ryzí postoj srdce, může být pouhou napodobeninou pravé víry

a pokorného očekávání na Hospodina. Čtenář si uvědomí svou nedostatečnost a závislost na Bohu, což je pro jeho modlitební život i duchovní růst velmi cenná a užitečná zkušenost. Kniha nám rovněž pomáhá rozpoznat, zda spadají události, k nimž došlo, do kategorie vyslyšených modliteb či běžných skutků Boží prozřetelnosti (str. 104–107). Dále se s námi dělí o postřehy týkající se vlivu modlitby na naše srdce (str. 108–109). Říká nám, jak se utišit a rozpoznat Boží odpověď na modlitbu, jestliže se nestane přesně to, zač jsme prosili (str. 110–113). V závěrečné kapitole vyslovuje Thomas Goodwin usvědčující a zároveň povzbuzující výtku vůči všem, kdo neusilují o požehnání, které modlitba věřícímu člověku nabízí (str. 114–119).

Ačkoli se jedná o útlou knížku, obsahem je poměrně hutná. Její slova jsou nejen usvědčující, ale i povzbuzující, hluboká a současně osvěžující. Laciné motivační řeči zde nenajdete. Čtenáři je ihned zřejmé, že autoři velmi dobře vědí, o čem hovoří a co popisují, přičemž dokáží celou záležitost člověku předat velmi jasně, srozumitelně, za pomoci odkazů z Písem a s náležitou vážností, jež nenechá člověka lhostejným. Bez modlitby stagnuje duchovní růst křesťana a zakrňují jeho duchovní smysly. Jestliže se sám Bůh v lidském těle, náš bezhříšný Zachránce a Vykupitel, Pán Ježíš Kristus, během své pozemské pouti odevzdával modlitbě, oč více bychom měli my, jeho vykoupený lid a učedníci, následovat jeho příklad. Kdo se modlí,

Krista zná. Modlitba není pouhou mystickou zkušeností zbavující člověka rozumu a působící zběsilý vír emocionálních prožitků. Modlitba představuje komunikační prostředek s Bohem, mocnou zbraň v duchovním boji, jedinečný nástroj v šíření Božího království na zemi a nenahraditelný prostředek v poskytování požehnání lidem okolo nás. Modleme se tedy.

*www.poutnikovacetba.cz/
poutnikova-cetba/co-se-deje-kdyz-se-
modlim-t-goodwin-b-palmer.html*

ÚLOHA BIBLICKÝCH JAZYKŮ V REFORMACI

Mojmír Adámek

V roce 1524, necelých sedm let poté, co Martin Luther (1483–1546), otec celosvětové církevní reformace, vyvěsil svých 95 tezí, píše radním pánům všech měst v Německu následující slova:

„Budme si jistí, že bez jazyků evangelium dlouho nezachováme. Jazyky jsou pochvou, v níž je uložen meč Duha [Ef 6,17]; truhlou, která tento klenot chrání; jsou nádobou, v níž se toto víno mísí; jsou spižírnu, v níž je tento pokrm uchováván... Kdybychom jazyky (chraň Bůh!) zanedbávali... ztratíme evangelium.“

Znalost biblických jazyků odemkla Lutherovi cestu k hlubokému poznání Písma. Jazyk Jeronýmovy Vulgáty, která původně vznikla jako „lidový překlad Bible“ (lat. *versio vulgata*), se po stáletích své nadvlády přeci jen stal pro nově vznikajících evropské národy nesrozumitelným – komunikovala jím už jen kasta učenců, nikoliv běžný lid. Luther se proto pouští do překladu Bible do své mateřštiny. Kromě svých církevních reformem se tak zapsal do historie jako jeden z nejvýznamnějších překladatelů Bible. Překlady jako *King James Version* v Anglii, Bible kralická v Čechách či německá Lutherbibel sehrály klíčovou roli nejenom při rozšíření biblického povědomí, ale také při formování gramatiky moderních evropských jazyků.

Dalším klíčovým faktorem Lutherovy reformy církve je, že díky Boží prozřetelnosti přichází jak v období, kdy se rozšířil vynález knihtisku (1447), tak také v období renesančního důrazu na návrat k antickým zdrojům (lat. *ad fontes*). Nový důraz na četbu antických autorů v originálním řeckém jazyce zásadním způsobem ovlivnil i nově vznikající oblast biblistiky. Řečtina a později i hebrejščina se tak stávají klíčovým nástrojem pro odhalení původního, historického významu novozákonních spisů. Luther tedy nazývá jazyky „pochvou“, ve které je zasunut meče Ducha, či „truhlou“, která chrání poklad evangelia. Jinými slovy skýtají jazyky správný výklad Písma svatého. Proto Luther vehementně dodává, že bez jejich znalostí „ztratíme

znalost evangelia“. Jinde Luther popisuje jazyky jako klíčový nástroj, který Duch svatý při reformě církve použil:

„Ačkoli k nám evangelium přišlo a stále přichází pouze skrze Ducha svatého, nemůžeme popřít, že přišlo prostřednictvím jazyků, že se jimi rozšířilo do celého světa a jimi je třeba ho také zachovat.“

Mezinárodní přesah reformace se také promítá v Lutherově snaze upevnit reformační snahy v jiných zemích. V dopise „Pražanům“ (či Českým bratřím) *O ustanovení služebníků církve*, psaném roku 1523, je nabádá, aby své budoucí pastory vybavili dobrou znalostí jazyků:

„A dále bych vás chtěl požádat, abyste nezanedbávali jazyky, a protože to pro vás nebude obtížné, radím, aby se vaši kazatelé a někteří z vašich nadaných chlapců dobře naučili latinsky, řecky a hebrejsky. Víím jistě, že ten, kdo má kazat a vykládat Písmo a nemá k tomu žádnou pomoc z latiny, řečtiny ani hebrejštiny, ale musí to dělat výhradně na základě své mateřštiny, udělá mnoho chyb a porádných. Z mé zkušenosti totiž vyplývá, že tyto jazyky jsou pro jasné porozumění svatým Písmům mimořádně užitečné.“

Podobný důraz na důležitost biblických jazyků můžeme sledovat u dalších klíčových reformátorů 16. století. Například Lutherův spolupracovník a významný filolog Philipp Melanchton (1497–1560) podotýká, že „Písmo nelze chápat teologicky, pokud ho nejprve nepochopíme gramaticky“.

Jan Kalvín (1509–1564), který sám původně směřoval svou životní dráhu

směrem křesťanského humanismu (jeho první dílo je komentář k Senekovu spisu *De clementia* [O mírnosti]), nejenom že ovládal řečtinu a hebrejštinu, z kterých běžně kázal (a dal by se tak řadit mezi fr. *homme trilingue*; tedy akademiky, kteří ovládali latinu, řečtinu a hebrejštinu), ale také tyto jazyky učinil klíčovým předmětem ve své ženevské akademii.

Poté co se Kalvín vrátil roku 1541 do Ženevy, začal postupně připravovat vedení města k vybudování vzdělávací instituce, která bude sloužit jak pro výchovu mládeže (*schola private*), tak pro přípravu kazatelů (*schola publica*). Stejněho roku připravil pod jeho vedením magistrát města články *Církevního zřízení*. Tam je vysvětlena úloha církevních úřadů ženevské církve. Úřad učitele církve je úzce spojen s vyučováním (teologie) na škole:

„Úřad duchovních učitelů je vzdělávat věřící ve správném učení, aby čistota evangelia nebyla narušena ani neznalostí, ani mylnou vírou... tento úřad, který je nejtěsněji spojen s řízením církve, je lektorát teologie, který zahrnuje výuku ze Starého a Nového zákona. Protože však z takových lekcí lze mít prospěch jen tehdy, jsou-li nejprve vyučovány jazyky a humanitní vědy, a protože je také třeba vychovávat potomky pro budoucnost, aby církev nezůstala našim dětem pouští, je třeba zřídit vysokou školu, která by je vyučovala a připravovala pro duchovní službu i pro civilní vládu.“

Stejně jako Luther si i Kalvín uvědomoval nezbytnost vzdělání pro zachování

biblického evangelia. Robustní vzdělání bylo nezbytné pro přípravu další generace učitelů církve, kteří věrně vyučují teologii na základě Starého a Nového zákona. K tomu, aby mohli studenti teologii přesně studovat, však potřebovali být nejprve vyučováni biblickým jazykům. Proto založila Kalvínova Ženeva vlastní akademii (či vysokou školu). Kalvínův nástupce a životopisec Theodor Beza (1519–1605), sám významný znalec Nového zákona, popisuje, jak Kalvín i v době politicky turbulentní a nejisté dál neochvějně realizuje svou vizi teologického vzdělávání. Beza píše:

„V témže roce, takřka v tu chvíli, kdy mocná knížata sprádala plány na zničení ženevské správy, vydalo vedení města na Kalvínův návrh příkaz ke stavbě velkolepé budovy pro školu s osmi učiteli mládeže a veřejnými profesory hebrejštiny, řečtiny, filozofie a teologie.“

Kalvín měl čtyři místa pro učitele teologie. Nezvolil ani učitele praktické teologie, ani spirituality, ani homiletiky či kulturních studií, ale učitele hebrejštiny, řečtiny, filozofie a teologie. Jak biblické jazyky (jejichž výuka zahrnovala nejen gramatiku, ale i výklad antických děl a biblických spisů), tak filozofie (která byla chápána jako *ancilla theologie*, neboli „služka teologie“) byly nezbytnými nástroji pro správnou teologickou reflexi a učení církve. Církev je podřízená svrchované autoritě Písem, která však musejí být správně interpretována. Historicky bylo v reformovaných kruzích hlavní povinností pastora kázat z Bible,

učit z Bible, povzbuzovat a budovat věřící z Bible. Písmo bylo jádrem pastýřské služby. Dnes se zdá, že tomu tak často není. Jak podotýká hebraista a reformovaný teolog John Currid, „pastor je dnes administrátorem, poradcem, programátorem a fakticky generálním manažerem“. Kalvín však cílil na přípravu služebníků k vykonání jejich povolání daného Bohem. Ačkoliv se administrativní záležitosti církve nevyhnou žádnému pastrovi, Kalvín věděl, že Boží služebníci jsou povoláni především, aby věrně zvěštovali a vyučovali Boží slovo. Neměl však antiintelektuální přístup ke vzdělání (který někdy koluje v dnešních evangelikálních kruzích). Věděl, že pokud má mít služba slovem dlouhodobý dopad, musí ji vykonávat věrní bratři (2Tm 2,2), kteří jsou připraveni jak po stránce charakterové, tak po stránce intelektuálních schopností, což zahrnovalo především znalost jazyků. V době Kalvínovy smrti (1564) prošli ženevskou akademií již stovky studentů. Ženevský model vzdělávání vyprodukoval jedny z nejvýznamnějších biblistů a pastorteoologů tehdejší doby a stal se modelem vzdělávání duchovních služebníků. Mnozí z jejich studentů hráli klíčovou roli v založení významných vzdělávacích institucí dnešní Evropy.

Doslov

Tento krátký historický vhled nám ukazuje, na co kladli důraz naši předchůdci ve službě. Je zřejmé, že znalost biblických jazyků hrála prim v období

reformace. Luther ani Kalvín si bez jejich znalosti nedokázali představit křesťanské vzdělávání a přípravu služebníků pro službu evangelia. V době, kdy čelí církev pokušení věnovat se všemu možnému (od společenského aktivismu až k boji za snižování emisí uhlíku), si potřebuje připomenout, že její úlohou je zvěstovat Boží slovo, činit učedníky a učit je zachovávat vše, co Kristus přikázal (Mt 28,20). Slova, kterými Luther povzbuzoval své tehdejší vedoucí, platí dnes dvojnásob:

„Protože je pak na křesťanech, aby dobře užívali Písmo svaté jako svou jedinou knihu, a je hřích a hanba neznat svou vlastní knihu nebo nerozumět řeči a slovům svého Boha a je ještě větší hřích a ztráta, že nestudujeme jazyky, zvláště v těchto dnech, kdy nám Bůh dává k tomuto studiu lidi a knihy i všechny pomůcky a podněty a chce, aby byla jeho Bible otevřenou knihou. Ó, jak šťastní by byli milí otcové, kdyby měli naši příležitost studovat jazyky a přicházet takto připraveni k Písmu svatému! Jak velkou námahu a úsilí je stálo nasbírat pár drobtů, zatímco my můžeme s poloviční námahou – ano, téměř bez námahy – získat celý bochník! Ó, jak zahanbuje jejich úsilí naši lenost! Ano, jak přísně bude Bůh soudit naši liknavost a nevděčnost!“

V druhé části pojednání na téma *Křesťan a jazyky* si nastíníme šest důvodů, proč jsou jazyky pro dnešní službu užitečné a nezbytné.

Plné znění článku naleznete na webu Reformace.cz pod stejným názvem.

BŮH, ZDROJ VEŠKERÉHO DOBRA

*Ach, Pane, který obýváš věčnost,
nebesa vypravují o tvojí slávě,
země o tvém bohatství,
vesmír je tvým chrámem.
Tvá přítomnost naplňuje nekonečnost,
přesto se ti zalíbilo stvořit život
a předat blaženost.
Ty jsi mě učinil tím, kým jsem,
a dal jsi mi vše, co mám.
V tobě žiji a pohybuji se,
v tobě mám své bytí.
Tvá prozřetelnost stanovila hranice
mého přebývání
a moudře spravuje všechny mé záležitosti.
Děkuji ti za bohatství,
která jsi mi dal v Ježíši,
za jeho nezahalené zjevení ve tvém Slově,
kde vidím jeho osobu,
charakter, milost, slávu,
ponížení, utrpení, smrt a vzkříšení.
Dej, abych cítil potřebu neustávajícího vlivu
jeho spásitelné moci
a s Jobem volal: „Jsem tak bezvýznamný.“
A s Petrem: „Zahynu.“
S celníkem: „Slituj se nade mnou hříšným.“
Podmaň si lásku k hříchu v mém nitru.
Dej mi poznat potřebu obnovení
stejně jako odpuštění,
abych ti mohl navěky sloužit a těšit se z tebe.
Přicházím k tobě v dokonale vítězném
jménu Ježíšově,*

*nemám nic na svou obhajobu,
ani skutky, ani hodnotu, ani sliby.
Často bloudím,
často se vědomě vzpírám autoritě,
často zneužívám tvou dobrotu.
Mnohé z mých vin vyustávají
z duchovních výsad,
jen málo si jich vážím,
selhávám, mám-li je využívat
ke svému prospěchu.
Ale nestává se, že bych se nestaral o tvou
přízeň nebo nebral vážně tvou slávu.
Hluboce mě zasáhni, abych si uvědomoval
tvou všudypřítomnost,
že víš o všech mých cestách a způsobech,
o mém uléhání i o tom, jak skončím.*

*Přeložila Iva Suchá, Z „Údolí vidění“
(sbírka modliteb puritánů)*

„Pane Bože můj, zde jsem. Jsem připraven, zavolej, kdy chceš, kudy chceš a jak chceš. Půjdu, kam mi poručíš, budu konat, co rozkážeš. Jen ať mne učí tvůj Duch a vede mne skrze nástrahy světa jako po rovné zemi a tvé milosrdenství ať mne provází na všech mých cestách.“

Jan Amos Komenský, z knihy
Labyrint světa a ráj srdce, str. 158

Pošlete odkaz
na elektronickou
verzi *Zápasu o duši*
svým přátelům...

You Tube

NÁŠ YOUTUBE KANÁL

Instagram

INSPIRATIVNÍ CITÁTY

FLIPHTML5

UKÁZKY Z VYDANÝCH KNIH

Knihy, které nechávají promluvit Bibli...

WWW.POUTNIKOVACETBA.CZ

KRESLÍ
A PÍŠE ALEŠ
MRÁZEK

Lili

KOMIKS
20. STOLETÍ

112 stran, 390 Kč
200 x 260 mm
měkká vazba

Neobyčejný příběh mladičké židovské dívky, jejíž bezstarostné dětství se ze dne na den změnilo v boj o život. Může se něco podobného stát i dnes? Lili přišla o všechny jistoty, ale také strávila tři roky v terezínském ghettu. Prožité utrpení i vše, co následovalo po skončení války, je inspirací pro každého, kdo ještě nenalezl odpověď na otázku: „Proč se na světě dějí zlé věci?“ Bylo to světlo evangelia Ježíše Krista, co natrvalo proměnilo její život. Díky Bohu se Lili v červenci 2022 dožila 97 let a její poselství s námi zůstane po celou věčnost.

KOMIKS SI
MŮŽETE OBJED-
NAT NA NAŠEM
WEBU:

WWW.POUTNIKOVACETBA.CZ